

Magasztaljátok az Urat,
a mi Istenünket,
boruljatok le szent hegyén,
mert szent az Úr, a mi Istenünk!
Zsolt 99,9

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

LXXXI. évf. 2. • (3985.)
2025. január 12. • Ára 445 Ft

Krisztus világossága ragyogjon a szívünkben!

Fotó: Lambert Attila

Erdő Péter bíboros, prímás és Veres András püspök, az MKPK elnöke közös adott hálát huszonöt éves püspöki jubileumán

Szent II. János Pál pápa huszonöt évvel ezelőtt szentelte püspökké Erdő Péter bíboros, prímást és Veres András győri megyéspüspököt, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnökét Rómában, a Szent Péter-bazilikában. Magyar Egyházunk elmúlt huszonöt évének meghatározó alakítói hálaadó szentmisében ünnepeltek január 6-án a győri Nagyboldogasszony-székesegyházban.

Erdő Péter bíboros, prímás és Veres András győri megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke közös adott hálát azért, hogy huszonöt évvel ezelőtt, 2000. január 6-án Szent II. János Pál pápa püspökké szentelte őket a római Szent Péter-bazilikában. Szent II. János Pál pápa azért vezette be a vízkereseti püspökszentelés szokását, hogy kifejezze, az új püspökök az apostolok utódaiként a

világ népeihez kapnak küldetést. Huszonöt évvel ezelőtt a Szentatya ezen a napon szentelte püspökké Erdő Pétert és Veres Andrást.

A két főpásztor öt évvel ezelőtt is együtt adott hálát, akkor a budavári Nagyboldogasszony- (Mátyás-) templomban. A mostani ezüstjubiléum, Győrben a főpásztorokkal együtt ünnepelt Michael W. Banach érsek, apostoli nuncius; Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti, Ternyák Csaba egri, Udvardy György veszprémi érsek, Kocsis Fülöp hajdúdorogi érsek-metropolita és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia további tagjai. A szentmise főcelebránsa Erdő Péter bíboros volt, szónoka Ternyák Csaba egri érsek. Az asszisztenciát a győri szeminárium papnövendékei adták. Nagy számban vettek részt az ünnepen paptestvérek, köztük az Esztergomi Szeminárium és a Budapesti Központi Szeminárium előjárói.

(Folytatás a 3. oldalon)

Tiszteletreméltó
Márton Áron püspök

Ferenc pápa döntéséről a 6. oldalon

A gyerekek helyzete a világban
UNICEF-jelentés a 8. oldalon

Mértékadó
Kultúra • Tv- és rádióműsor
2025. január 13-19.

Caravaggio és követői
Temesváron
Bráda Tibor-emlékkiállítás
Federico Fellini művészete
Fotó: Mészáros Zoltán

Kérjünk bocsánatot Istentől és az embertől!

Székely János püspök vezette
a béke világnapi imát Budapesten

A béke világnapján, január elsején a Sant'Egidio közösség fáklyás felvonulásra és ökumenikus, vallásközi imádságra hívott minden békét kereső, jóakarátú embert Budapesten. Az Egyetemi (Kisboldogasszony-) templomban tartott imaórát Székely János szombathelyi megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Caritas is Veritate Bizottságának elnöke vezette.

A Sant'Egidio közösség a világban mindenütt a béke lépéseivel kezdi az évet, hirdelve, hogy mindannyiunk felelőssége imádkozni és tenni egy békésebb, igazságosabb világért, amelyben mindenkinek, a gyengébbeknek és az elhagyatot-

taknak is méltó hely jut. A közösség mindenütt arra hívja az embereket, hogy lépjenek ki otthonaikból, fáklyás felvonulással és imádsággal emlékezzenek a háborútól szenvedő országokra.

(Folytatás a 8. oldalon)

„Istenem, legyőztél, hogy magadhoz magasztalj”

Beszélgetés Serfőző Leventével,
Bálint Sándor boldoggáavatási eljárásának
egyházmegyei referensével

Ferenc pápa 2021-ben elismerte Bálint Sándor néprajzkutató (1904. augusztus 1. – 1980. május 10.) hősiességét. 2024 november 21-én a hitvalló tudós neve felkerült az embermentők listájára a budapesti Holokauszt Emléközpont honlapján. Egy korábban készült interjúnkat adjuk közre, amelyben Serfőző Leventével, a Szeged-Csanádi Egyházmegye oktatási püspöki helynökével, Bálint Sándor boldoggáavatási eljárásának egyházmegyei referensével beszélgettünk.

– Mikor került kapcsolatba Bálint Sándor személyével, és mióta tölti be az egyházmegyei referens pozícióját?

– Bálint Sándorról először kispapként hallottam. Gyulay Endre püspök atya nagyon sokat mesélt róla, megosztva velünk, növendékekkel a szent életű professzorral kapcsolatos emlékeit, személyes élményeit. Később, már papként különböző konferenciákon, könyvbemutatókon ismét találkoztam a nevével és a

munkásságával. Követve a boldoggáavatási eljárásának alakulását, az elmúlt tizenöt évben időről időre felbukkant előttem a neve, de behatóbban néhány éve kezdtem tanulmányozni az életútját, tanári, kutatói munkáját, amely nagyon mélyen összefonódott a vallásos hitéletével. Szűkebb értelemben egy éve vagyok az egyházmegye referense, így segítve Bálint Sándor boldoggáavatási ügyét.

(Folytatás a 9. oldalon)

Élet Krisztus szolgálatában

KREATIVITÁS/SZERETET

Készülünk együtt Bódi Mária Magdolna boldoggá avatására!

Bővebb információ a bodimariamagdolna.hu honlapon

VESZPRÉMI ÉRSEKSÉG
Útunk béke a jóval reményre

ISSN 0133-1205

9 770133 120548

A Lélek erejében hívő életünket és meggyőződésünket is adjuk tovább!

2024. december 4-én a Szent Péter téren tartott általános kihallgatás keretében a Szentatya folytatta olasz nyelvű katekizissorozatát, melynek címe: A Lélek és a Jegyes. A Szentlélek vezet Isten népét Jézushoz, a mi reménységünkhöz. Tizenhatodik katekizisének témája: Az evangélium hirdetése a Szentlélekben – A Szentlélek és az evangelizáció. Az alábbiakban közreadjuk Ferenc pápa teljes katekizisének fordítását.

Kedves testvéreim, jó napot kívánok!

Miután elgondolkodtunk a Lélek megszentelő és karizmát osztogató tevékenységéről, ezt a katekizisünket egy másik szempontnak szenteljük: a Szentlélek evangelizáló művének, vagyis az Egyház igehirdetésében betöltött szerepének.

Péter első levele a következőképpen határozza meg az apostolokat: „az evangélium hirdetői a Szentlélek erejéből” (vö. 1Pét 1,12). Ebben a kifejezésben a keresztény igehirdetés két alkotóelemét találjuk: a tartalmát, mely az evangélium, és az eszközt, aki a Szentlélek. Mondjunk valamit egyikről is, másikkal is!

Az Újszövetségben az evangélium szónak két fő jelentése van. Utalhat a négy kánoni evangélium – Máté, Márk, Lukács, János – valamelyikére, s ebben a jelentésben az evan-

gélium a Jézus által földi élete során hirdetett örömhírt jelenti. Húsvét után az evangélium szó új értelmet nyer: a Jézusról szóló örömhírt, az Úr halálának és feltámadásának húsvéti misztériumát jelenti. Ezt nevezi az apostol „evangéliumnak”, amikor ezt írja: „Nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten üdvösséget hozó ereje minden hívőnek” (Róm 1,16). Jézus igehirdetése, majd azt követően az apostolok igehirdetése az evangéliumból eredő erkölcsi kötelezettségeket is magában foglalja, kezdve a tízparancsolattal a szeretet „új” parancsáig.

De ha nem akarunk visszatesni abba a Pál apostol által szóvá tett hibába, hogy a törvényt a kegyelem elé, a cselekedeteket pedig a hit elé helyezzük, akkor mindig annak hirdetését kell újratekdenünk, amit Krisztus tett értünk. Az *Evangelium gaudium* apostoli buzdítás ezért hangsúlyozza annyira a kettő közül az elsőt, a kérésünket, vagyis az örömhírt hirdetését, amelytől minden erkölcsi alkalmazás függ.

Ugyanis „a katekizisben is alapvető szerepe van az első igehirdetésnek, avagy a kérésnek, melynek központi szerepe van az evangelizáló tevékenységben, és minden Egyházat megújító szándékban. [...] Amikor azt mondjuk, hogy ez a hirdetés »az első«, az nem azt jelenti, hogy a kezdetnél ott van, azután elfelejtjük, vagy más, azokat felülmúló tartalmakkal helyettesítjük. Minőségi értelemben véve első,

mert ez a fő üzenet, melyet különféle módokon újra és újra meg kell hallgatni, s amelyet újra és újra kell hirdetni a katekizis során ilyen vagy olyan formában, minden fázisában és pillanatában. [...] Nem szabad azt gondolnunk, hogy a katekizisben el lehet hagyni a kérésünket egy olyan képzés javára, melyről feltételeznénk, hogy »szilárdabb«. Semmi sem szilárdabb, mélyebb, biztosabb, egységesebb és bölcsőbb, mint ez a hirdetés” (EG 164–165), vagyis a kérésünk.

Idáig a keresztény igehirdetés tartalmával foglalkoztunk, de az evangéliumhirdetés eszközeit is szem előtt kell tartanunk. Az evangéliumot „a Szentlélek erejéből” kell hirdetni (1Pét 1,12). Az Egyháznak pontosan azt kell tennie, amit

Jézus mondott nyilvános szolgálatának kezdetén: „Az Úr Lelke van rajtam, azért kent fel engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek” (Lk4,18). A Szentlélek kenetével prédikálni azt jelenti, hogy az eszmékkel és a tanítással együtt az életünket és hívő meggyőződésünket is továbbadjuk. Azt jelenti, hogy nem „a bölcsesség elragadó szavaira, hanem a Lélek és az erő bizonyosságára” (1Kor 2,4) támaszkodunk, ahogy Szent Pál írja.

Könnyű ezt mondani – vehetnénk ellene –, de hogyan lehet ezt gyakorlatba ültetni, ha ez nem tőlünk függ, hanem a Szentlélek eljvetelén? Valójában van egy tőlünk függő dolog, sőt kettő, és röviden meg is említem őket. Az első az imádság. A Szentlélek leszáll

azokra, akik imádkoznak, mert a mennyei Atya – meg van írva –, megadja a Szentlelket azoknak, akik kéri tőle” (Lk11,13), különösen akkor, ha azért kéri, hogy a mennyei Atya Fiának evangéliumát hirdesse!

Jaj annak, aki úgy prédikál, hogy nem imádkozik! Olyanná válik, amit az apostol „zengő ércnek” és „pengő cimbalomnak” nevez (vö. 1Kor 13,1). Az első dolog tehát, ami tőlünk függ: imádkozunk, hogy a Szentlélek eljőjön!

A második pedig az, hogy ne magunkat akarjuk hirdetni, hanem az Úr Jézust (vö. 2Kor4,5). Ez tehát a prédikálásra vonatkozik. Néha hosszú prédikációkat, húszperces, harmincperces prédikációkat mondanak. De kérem szépen, a prédikátoroknak pusztán

egy gondolatot, egy érzést és egy cselekvésre való biztatást kell közölniük. A nyolc perces meghaladó prédikáció erejét veszti, mert nyolc percen túl már nem lehet követni. És ezt a prédikátoroknak mondom! [Az emberek tapsolnak.] Látom, ezt örömmel halljátok! Néha látunk olyan embereket, akik a prédikáció kezdetekor kimennek, elszívznak egy cigarettát, majd visszajönnek. Kérem szépen, a prédikációnak csupán egy gondolatból, egy érzésből és egy cselekvési javaslatból kell állnia. És sose haladja meg a tíz percet! Ez nagyon fontos.

A második dolog tehát – amint mondtam –, hogy ne magunkat akarjuk hirdetni, hanem az Urat. Nem kell hosszasan elidőznöm ennél, hiszen aki evangelizálással foglalkozik, jól tudja, mit jelent a gyakorlatban, hogy ne önmagunkat hirdessük. Ennek a követelménynek csak egyetlen konkrét alkalmazására szorítkozom. Az, hogy nem magunkat akarjuk hirdetni, azt is jelenti, hogy nem mindig az általunk kezdeményezett és a saját nevünkhöz köthető lelkipásztori programokat helyezzük előtérbe, hanem készségesen részt veszünk – ha kell – a közösségi vagy az engedelmességnél fogva ránk bízott kezdeményezésekben. A Szentlélek segítsen bennünket, kíséren bennünket, és tanítsa meg az Egyháznak, hogy így hirdesse az evangéliumot a ma élő embereknek! Köszönöm!

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: vatican.va

Áldozatuk elhalni látszó magja kicsírázik

Tizenhárom katolikus papot, misszionáriust gyilkoltak meg 2024-ben

A Fides missziós hírügynökség közzétette éves jelentését a 2024-ben világszerte megölt misszionáriusokról és lelkipásztorokról.

„Megkérdezhettük, hogyan bírtok ki ennyi nyomorúságot? Azt fogják mondani, amit a *Korinthusiaknak írt második levélből* hallottunk: Isten »az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene! Ő megvigasztal minket minden szomorúságunkban« – ezeket a szavakat választották, amelyeket Ferenc pápa 2014-es albániai apostoli útja során mondott a tiranai székesegyházban, hogy bemutatassák a Fides missziós hírügynökség szokásos éves jelentését a 2024-ben világszerte megölt misszionáriusokról és lelkipásztorokról.

A Fides által közzétett éves lista már jó ideje nemcsak a szó legszorosabb értelmében vett ad gentes misszionáriusokat tartalmazza, hanem a misszionárius fogalmát tágabb horizontba helyezi, és igyekszik minden olyan katolikus számba venni, akik valamilyen módon részt vettek a lelkipásztori munkában, az egyházi tevékenységekben, és erőszakos halált haltak, még ha nem is kifejezetten „a hit iránti gyűlöletből”.

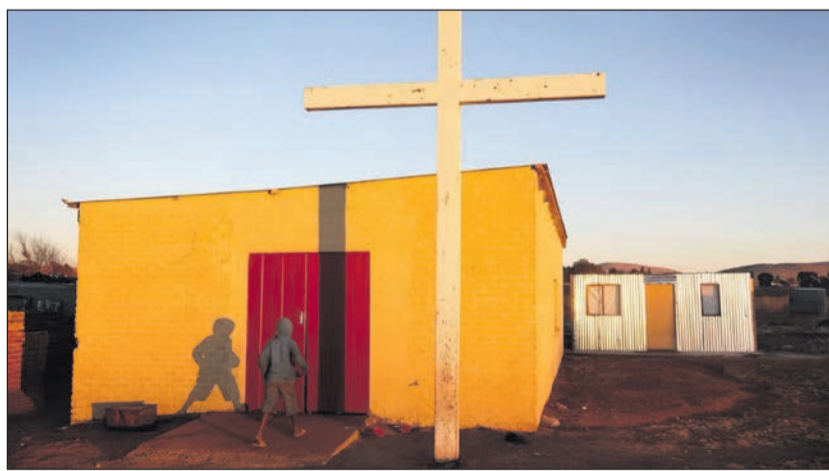
A missziós hírügynökség oldalán kifejtik, azért nem szeretik a „vértanúk” kifejezést használni, hacsak nem annak etimológiai, „tanúságtevő” jelentésében, hogy ne avatkozzanak bele abba a folyamatba, melynek során az Egyház véleményt nyilvánít

a kanonizációs eljárások során néhányukról mint vértanúról.

A Fides hírügynökség által ellenőrzött adatok szerint 2024-ben tizenhárom katolikus misszionáriust öltek meg a világon, köztük nyolc papot és öt világi keresztényt. Idén is Afrikában és Amerikában gyilkolták meg a legtöbb lelkipásztort: mindkét kontinensen ötöt-ötöt. Az elmúlt években Afrika és Amerika felváltva vezette ezt a tragikus rangsort.

Afrikában összesen hat embert öltek meg (egy katekétát és egy önkéntest Burkina Fasóban, egy személyt Kamerunban, egy világi hívőt a Kongói Demokratikus Köztársaságban és kettőt a Dél-afrikai Köztársaságban), Amerikában ötöt (egy papot Kolumbiában, egy papot Ecuadorban, egy papot Mexikóban és egy plébániai munkatársat Brazíliában, egy világi hívőt Hondurasban) és kettőt Európában (Lech Lachowicz idős atyát Lengyelországban és Juan Antonio Llorente ferencest Spanyolországban).

Amint az életrajzokról és haláluk körülményeiről szóló megbízható és ellenőrzött információkból kiderül, a meggyilkolt misszionáriusok és lelkipásztorok nem kerültek reflektorfénybe munkájuk vagy vállalt feladataik miatt, hanem azért dolgoztak, hogy a hétköznapi munkájukat tegyenek hitükért. Az életükről és az erőszakos haláluk körülményeiről szóló beszámoló alapján ezek az emberek hétköznapi életet éltek, gyakran olyan környezetben, amelyet

az erőszak, a nyomor és az igazságtalanság jellemez.

Olyan tanúságtevők és misszionáriusok ők, akik életüket, egészen a végsőkig, ingyenesen, Krisztusnak ajánlották fel. A 2024-ben meggyilkolt lelkipásztori munkatársak között van Edmond Bahati Monja, a gombai *Radio Maria* vezetője és Juan Antonio López, a trujillói egyházmegye szociális pasztorációval megbízott papja, a hondurasi integrált ökológiai pasztoráció alapító tagja.

Edmond Bahatit, aki Észak-Kivu egy olyan területén élt, amelyet az M23 fegyveres csoport előrenyomulása tartott rettegésben, fegyveresek egy csoportja lötte le a háza közelében, Ndoshó körzetében, Goma külvárosában. A kongói reguláris hadsereg a város védelmének megerősítése érdekében közvetett szövetségeket kötött más fegyveres csoportokkal,

és fegyvereket szállított a Wazalendo (‘hazafiak’ szuahéli nyelven) nevű milíciának is. Az irreguláris fegyveres csoportok jelenléte azonban növelte az erőszakos bűnözést Gomában, a rablások és gyilkosságok mindennaposnak számítanak. Edmond Bahati igyekezett feltárni a helyi problémákat, és vizsgálódott a fegyveres csoportok körül – meggyilkolása összefüggésben van azzal, hogy szenvedélyes szeretettel végezte a munkáját. Két év alatt legalább egy tucat embert gyilkoltak meg Gomában és környékén, aki a médiában dolgozott. Bahati a térségben működő fegyveres csoportok erőszakos cselekményeivel kapcsolatban végzett nyomozást.

Juan Antonio López a társadalmi igazságosság iránti elkötelezettségéről volt ismert, keresztény hitéből merített erőt és bátorságot. A bűn-

cselekmény alig néhány órával egy sajtótájékoztató után történt, amelyen ő és más közösségi vezetők elítélték a tokoai önkormányzat tagjai és a szervezett bűnözés között állítólag fennálló kapcsolatokat. López meggyilkolása része annak a folyamatnak, hogy Hondurasban egyre inkább üldözik az emberi jogi aktivistákat. Ferenc pápa szeptember 22-én az Urangyala elimádkozása után hangsúlyozta, milyen fontos megvédeni azokat, akik az igazságot védelmezik. „Csatlakozom az Egyház gyászához és az erőszak minden formájának elítéléséhez – mondta. – Közel állok azokhoz, akiknek alapvető jogait lábbal tiporják, és azokhoz, akik a szegények és a föld kiáltására válaszként a közjóért dolgoznak” – tette hozzá a pápa, emlékeztetve López örökségére, aki a hit embere volt, és életét adta másokért.

2000 és 2024 között 608 misszionáriust és lelkipásztori munkatársat öltek meg. „Ezek a testvérek is kudarcot vallott embereknek tűnhetnek, de ma látjuk, hogy ez nem így van. Ma is, mint akkor, áldozatuk elhalni látszó magja kicsírázik, gyümölcsöt terem, mert Isten rajtuk keresztül továbbra is csodákat művel (vö. ApCsel 18,9–10), megváltoztatja a szívüket és megmenti az embereket.” (Ferenc pápa 2023. december 26-án, Szent István proto-mártír liturgikus ünnepén).

Fordította:
Thullner Zsuzsanna
Forrás: Fides; Vatican News
Fotó: Vatican News

Krisztus világossága ragyogjon a szívükben!

Erdő Péter bíboros, prímás és Veres András püspök, az MKPK elnöke közösen adott hálát huszonöt éves püspöki jubileumán

(Folytatás az 1. oldalról)

Veres András győri megyéspüspök, az MKPK elnöke köszöntötte az egybegyűlt hívő-sereget és a paptestvéreket. Füle Lajos Karácsonyi üzenet című verséből idézett: „Üzenem mindenkinek, hogy a bölcsek / serege most is útra kel, / elég nekik az égi jel. « Mi is öszszegyűltünk, hogy az újszülött Messias királyt köszöntsük. S egy másik ünnep is összehívott minket: együtt adunk hálát huszonöt évvel ezelőtti szentelésünkért” – fogalmazott a jubiláns püspök.

A Szentatya személyes képviselőjeként és nevében Michael W. Banach érsek, apostoli nuncius köszöntötte az ünneplőket. Ferenc pápa mindkét főpásztornak külön küldött köszöntést. Erdő Péter bíborosnak címzett, latinul írt üzenetében a pápa megerősítette, hogy „szeretettel áll” Erdő Péter mellett püspökké szentelése ezüstjubiläumának ünneplésében. A Szentatya leveleiben megemlékezett a bíboros „jámborságáról”, dokumentu-

vízkereszt ünnepének gazdag örökségére. Mint mondta, „zarándokok voltak a bölcsek, Krisztust keresték, ahogy mi is a remény zarándokútját járjuk, mi is Krisztust keressük. S aki megtalálja Krisztust, értelmezési horizontra lel élete legnagyobb kérdéseire. A napkeleti bölcsek az emberi szellem belső

kellene tennünk ezért. Látjuk azonban, hogy a napkeleti bölcsek nem várokoztak, hanem elindultak megkeresni a választ, útnak indultak Krisztus felé. Csillag vezette őket; a betlehemi csillag a népek Krisztushoz vezető útját jelképezi, azt, ahogyan a kozmosz Krisztusról beszél. Szent Pál le-

A keresztségben már újjászülettünk benne, hozzá tartozásunkra emlékeztet a szentelt vízzel való meghintésünk. Karácsonykor elindultunk, hogy egy éven át a remény zarándokútját járjuk. Jubileum van, és már maga a szó is örömet, ünnepi érzést ébreszt. 2000-ben is jubileumot ünnepeltünk,

a városmisszió megszervezését, illetve azt, hogy kánonjogászként számtalan tudományos munka fűződik a nevéhez, több egyetem díszdoktora, szentszéki dikasztériumok és a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, valamint hogy tíz éven át az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa (CCEE) elnöke volt.

Veres András szombathelyi, majd győri megyéspüspökként végezte szolgálatát, ma pedig az MKPK elnöke. Szívügye az egyházi oktatás, az életvédelem, a családok megerősítése. Nevéhez köthető a *Római misekönyv* új magyar fordítása és 2022-es kiadása. Szolgálatát alatta Ferenc pápa kétszer is hazánkba látogatott, s mindkét látogatás a két főpásztor testvéri együttműködésében valósult meg.

Erdő Péter bíboros és Veres András püspök a Magyar Egyház életének fő szereplői és alakítói voltak az utóbbi huszonöt évben. Negyed évszázaddal ezelőtt Szent II. János Pál arra biztatta őket, hogy szüntelenül emlékezzenek szentelésük napjának kegyelmére. „Krisztus világossága ragyogjon mindig a szívükben. Ebből élnek azóta is. Megtanulták, hogy »Kezdetben nem volt más, csak a kegyelem« (Erdő Péter szentelési jelmondata), és hogy testvéreiket el kell vinni Jézushoz (Veres András jelmondata: »Elvitte őt Jézushoz« – a szerk.). Azt kívánjuk, legyenek mindig hűségesek jelmondatukhoz, s a betlehemi csillag vezesse őket további életükben” – fogalmazott a szónok. Végezetül pedig ezekkel a szavakkal fordult a hívekhez: „Mindannyiunknak szól a megváltás örömhíre. Nyissuk ki szívünket a csodákra, ismerjük fel bennünk az emberi nem és személyes életünk Megváltóját, s engedjük, hogy belépjen életünkbe az öröm, amit megtapasztaltak a napkeleti bölcsek, amikor meglátták a kisdedet!”

Reisner Ferenc, a győri szeminárium rektora így köszöntötte a jubilánsokat: „Amikor Jézus meghívta tanítványait, elsőként Pétert és Andrást választotta, s láthatta e két ember testvéri szeretetben való együtt

munkálkodását. Elhívta őket, hogy vele is testvéri közösséget vállaljanak.” Erdő Péter bíboros és Veres András püspök a testvériesség kifejezéseként jubileumuk alkalmából egy szobrot vehettek át: az alkotás egyetlen fából kifaragva ábrázolja Pétert és Andrást. Ez a fa egy gyökérből táplálkozott, ahogyan a papi szolgálatnak is Krisztushoz mint szőlőtőhöz kell kapcsolódnia – mondta Reisner Ferenc, s felhívta a jelenlévők figyelmét arra is, hogy a győri székesegyház oltárában elhelyezett ereklyéje révén a jubileumi szentmisében maga Szent II. János Pál pápa is együtt van az ünneplő közösséggel. „A szent pápa példájával megmutatja, hogyan tudunk előrehaladni az életszentség útján. Kérjük kegyelmi közbenjárását, hogy a remény zarándokaiként a megtapasztalás örömeivel éljünk” – fogalmazott a győri szeminárium rektora.

Veres Andrást a Győri Egyházmegye nevében egy pástorbottal is megajándékozták, hogy legyen mire támaszkodnia, s hogy e pástorbott „jel legyen számunkra, akik a nyomában haladunk, hogy tudjuk, merre tartunk, és lássuk a célt, amelyre törekedni kell”.

A hálaadó szentmise végén Erdő Péter bíboros köszönetet mondott Ferenc pápának és üzenete tolmácsolójának, Michael W. Banach nunciának. Ternyák Csaba érseknek megköszönte a homíliáját, és köszöntötte őt évfordulóján, hiszen korábban őt is Szent II. János Pál pápa szentelte püspökké. Köszöntötte továbbá Felföldi Lászlót, akit szintén vízkeresztkor szenteltek Pécs püspökké, végül pedig Isten áldását kérte az egész közösségre.

A szentmise végén a hívek az Egyház megújulásáért imádkoztak. Ezt az imát minden szentmise után elmondják a Győri Egyházmegyében.

Az ünnepi szertartás zenei szolgálatát a győri Nagyboldogasszony-székesegyház kórusa végezte, kiegészülve a Richter János Zeneművészeti Szakgimnázium vonós és énekes növendékeivel. Halmos László Karácsonyi miséjét és Mozart Ave verum corpus című művét adták elő.

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

Ternyák Csaba egri érsek:
Örömmel kapcsolódunk hálaadásukba

maiban tanúsított „egészséges tanításáról, állhatatosságáról és körültekintéséről”, amelyet szolgálatában képvisel egyházmegyéje, az Apostoli Szentszék és az európai Katolikus Egyház javára.

Veres Andrásnak címzett üzenetében Ferenc pápa „testvéri gratulációját” fejezte ki, köszönetet mondott Eger, Szombathely és a Győri Egyházmegye hívei és papjai javára ellátott szolgálatáért, valamint az MKPK elnökeként az egész Egyház érdekében végzett munkájáért.

Michael W. Banach nuncius a saját nevében is kifejezte „őszinte és testvéri gratulációját” az ezüstjubiläum alkalmából. Szent II. János Pál pápának a 2000-ben ünnepelt szentelésen elhangzott szavával köszöntötte a jubilánsokat. „Öröme buzdít minket a mai liturgia – mondta. – Ma is ugyanazon az úton vezet minket a betlehemi csillag, ami egykor Jézushoz vezetett. Hálát adunk mindazokért, akik az elmúlt kétezer évben végigjárták a hit ezen útját. Dicsőítsük Krisztust, a népek világosságát, aki ma is vezeti a népeket! Mutassa meg az embereknek „az igazság, a szeretet és a béke útját, s a jubileumi évben a reményt, amely nem csal meg” – fogalmazott.

Szentbeszédében Ternyák Csaba egri érsek rámutatott

várokozását jelzik. Mindnyájan kutatjuk a választ égető kérdéseinkre, a létezés értelmére, az emberiség előtt álló nagy feladatokra vonatkozóan (ilyen a béke megtalálása, a kollektív önzés és a szegénység leküzdése), de személyes kérdéseinkre is, melyeket talán megfogalmazni sem tudunk, merünk, s gyakran halogatunk, mondván, majd akkor foglalkozunk velük, ha több időnk lesz, ha túl vagyunk ügyes-bajos dolgainkon, ha megoldottunk minden fontos feladatot, amelyek miatt elhalasztottuk ezeket a lényeges kérdéseket.

Azt szeretnénk, ha a kétszerkettő egyszerűségével találhatnánk meg a dolgok értelmét, ismerhetnénk fel Isten jelenlétét, és semmit sem

veleiben olvasható, hogy a feltámadt Krisztus legyőzte a hatalmas égi erőket, s uralkodik a mindenség felett. Ez a helyzet a betlehemi csillaggal is: nem az határozza meg a gyermek sorsát, hanem a gyermek kormányozza a csillagot.

Az emberiségnek hosszú utat kell még megtennie ahhoz, hogy eljusson Jézushoz. Sok botorkálás után benne ismerjük fel az ember evolúciójának egyedi irányát s a kiutat abból a szellemi dagonyából, amelybe egyre mélyebbre süllyedünk manapság. Hosszú utat kell bejárnunk ahhoz, hogy felismerjük, Krisztusban van a jövőnk, és megtanuljunk, hogy evangéliumát miként ültethetjük át a mindennapjainkba.

amikor Szent II. János Pál pápa püspököket szentelt Rómában, köztük Péter és András testvérünket. Örömmel kapcsolódunk hálaadásukba, és köszönetet mondunk az Úrnak, hogy meghívta őket a Magyar Egyház szolgálatára” – mondta homíliájában Ternyák Csaba.

Az egri érsek beszédében kiemelte azokat a pontokat, melyeken összefonódott a két jubiláns eddigi életpályája. Mindketten Rómában tanultak, majd teológiai tanárként dolgoztak, s összeköti őket az is, hogy megtapasztalhatták, hogyan szolgálhatják a Magyar Egyházat az MKPK elnökeként.

Erdő Péter érsek, bíboros, prímás pályájáról szólva Ternyák Csaba külön megemlítette

A BIBLIA ÜZENETE

Hogy kedved teljék bennünk...

Lk 3,15–16.21–22

Urunk megkeresztelkedésének ünnepén a szentmise bevezető könyörgésében mintegy vágyként, a mai hívekre vonatkoztatva cseng a felolvasott evangélium égi szózata: „Te vagy az én szeretett Fiam!” Hiszen ezen a hétvégén a bűnbánati liturgia után így imádkozik a miséző pap: „Add, hogy mindig kedved teljék bennünk, fogadott gyermekeidben!”

Az új év kezdetén elgondolkodtató mottó lehet ez minden kedves olvasó számára: vajon az elmúlt évben kedve telt-e bennem a mennyei Atyának? Több gyakorló katolikus esetében is előfordul olykor a „nincs bűnöm” életérzés. Még gyónás alkalmával is elhangoznak effajta kijelentések, ahol pedig elvileg a tökéletes bűnbánat felindításával kellene megjelenni. Ilyenkor a gyóntató atya leleményességén múlik, hogy eloszlassa ezt a tévhitet a „bűntelen” gyónó elméjében.

Még a bölcsesség hírében élő aggastyánok is kiejtették a kezükből a köveket a házasságtörő asszony kivégzésének küszöbén, még ők is elgondolkoztak Jézus kijelentésén: „Az vesse rá az első követ, aki közületek bűn nélkül él!” (Jn 8,7) Ha őszinték vagyunk önmagunkhoz, egyértelműen ki kell jelentenünk: voltak bűnös gondolataink, elhibázott szavaink, elrontott tetteink, és biztos volt számtalan mulasztásunk is. Sokszor és sokat vétkeztünk... Ám meggyőződésem, hogy sokszor és sokat teszünk jót is! S ha mindezt a rejtekben tudjuk tenni, úgy, hogy csak az Atya lássa és senki más, akkor igazán nagy öröm születik a mennyben. De vajon miben telt kedve bennem az elmúlt

évben a mennyei Atyának? Bátran merjük ezt is összegezni, és adjunk hálát mindezekért! Nem csak szilveszterkor, hanem ezen ünnep kapcsán is hasznos elimádkozni a Te Deumot.

A Te Deum utolsó mondata a jövőbe mutat: „ne hagyj soha szegényt érnem!” Ha helyesen összegeztünk év végén, akkor tudjuk, miben kell erős elhatározásokat tennünk az új év kezdetén. Hiszen a cél, hogy Istennek kedves fogadott gyermekei legyünk. Olyan gyermekek, akik irtóznak a képmutatástól, olyanok, akik törekszenek arra, hogy szavaik és tetteik összhangban legyenek, olyanok, akik hitelesen élnek meg a hivatásukat.

Ha őszinték vagyunk önmagunkhoz, egyértelműen ki kell jelentenünk: voltak bűnös gondolataink, elhibázott szavaink, elrontott tetteink, és biztos volt számtalan mulasztásunk is. Sokszor és sokat vétkeztünk...

Amikor megkeresztelték bennünket, szimbolikusan ránk terítették a fehér ruhát. Akkor a keresztelő lelkipásztor így imádkozott: „Ez a hófehér ruha legyen keresztény méltóságod jele! Hozzá tartozóid szava és példája pedig támogasson, hogy ezt a méltóságot megőrizd az örök életre!” Megőrizni keresztény méltóságunkat: kihívást jelentő, s örök életünkbe kerülő feladat ez: bocsánatot kérni Istentől és az emberektől mindazért, ami méltatlanná tett minket Jézus Krisztus nevéhez, és hinni a megújulás lehetőségében.

Olykor az a benyomás erősödik bennünk, mintha hiánycikk lenne az ilyen keresztény. Pedig jómagam is rengeteg ilyen hívőt ismerek, akik éppen azért hitelesek, mert igényes lelki életet élnek, beleértve a rendszeres szentgyónást is. Így válhatunk új emberré, akikben az Atyának kedve telik.

Fekete Szabolcs Benedek

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

Ünnepek és jeles napok (54.)

Bizánci Egyház liturgikus rendjében fontos helyet foglalnak el az ünnepekörök, illetve azok napjai. Melyek ezek? Könnyű a válasz: egy-egy nagy ünnepet körülvevő napok, amelyek egyrészt magára az ünnepre készítik elő lelkileg az embert, másrészt az ünnep lelki-kegyelmi hatásait mélyítik el benne.

Az ünnepekörök – mint jeles napok – elő- és utóünnepből állnak. Az előünnep az esete többségében csupán egyetlen napot tesz ki, az utóünnep viszont általában nyolc napot ölel fel (a nyugati *octava* mintájára). Az Egyház Krisztus-központúsága (*krisztocentritás*) következtében a húsvét ünnepe szolgáltatja az alapot ehhez a rendszerhez. S ekkor – bár nem így hívjuk – a teljes nagyböjt szolgál elő-ünnepként, majd pedig a szent ötvenedbe eső, az Úr mennybemenetelig tartó negyvennapos időszak adja az utóünnepet.

Vízkeresztkor – január 6-án – az Úr Jézus Jordánban való megkeresztelkedését ünnepeljük. Úrjelenés (*epifánia*) ez a nap, mert először jelenik meg az emberek előtt a felnőtt Jézus. Ugyanakkor istenjelenés (*teofánia*) is, mert a teljes Szentháromság mutatkozik be a világnak: a keresztelkedő Fiú, a mennyből árasztott szózával tanúságot tevő Atya és a galamb képében alászálló Szentlélek. A legnagyobb ünnepek között tartjuk számon. Liturgikus énekeink még a karácsonynál is nagyobbak mondják: „Fényes volt az előbbi ünnep, de fényesebb, Údvözítők, a közeledező”, illetve: „Fényes volt ugyan az elmúlt ünnep, de dicsőségesebb a mai nap”. Jogos tehát, hogy Egyházunk előünnepkel készít fel a nagy üdvörtörténeti esemény liturgikus megjelenítésére és átélésére, mégpedig négynapossal. Majd utóünnepet is tartat velünk, amely hétnapos.

Magyar Görögkatolikus Egyházunkban – hála Istennek – már rendelkezésre áll az eredeti görög nyelvű liturgikus könyvek magyar fordítása. Így a hozzáértők és a hozzáférők már elérhetik mind az elő-, mind az utóünnep teljes liturgikus szövegét. Ám ezt egyrészt terjedelmi, másrészt anyagi okokból még csak kevesen

tudják kézbe venni és imádkozni. Egy áthidaló, kedvező megoldást jelent, hogy a szertartási utasítás mellékleteként legalább az ünnepekörből kiemelkedő jeles napokra közlik ezeket a szövegeket. Ezt a kiadványt azonban csak az egyházközségek kapják meg, így a híveknek csupán – a ma igénybe vehető legköltségesebb módon előállítva – fénymásolatban adhatjuk a kezébe. Sajnos a vetítővászonra való kivetítést körlevélben letiltották.

Egyházunk állhatatos hívei azonban így is részesülhetnek az ünnepekori liturgikus szövegekből. Az említett kettős célt valamennyire meg tudjuk valósítani a jelenleg közkezen forgó és általánosan használt énekeskönyvünk segítségével is. Január 1-jének délutánján már előünnepi sztihiákat és tropákat éneklünk. Az ünnep vigíliájának teljes szövege a vízkereszt-ről szól. Majd pedig az ünnep délutánján a sztihiák között ott vannak az utóünnepiek is. Az ünnepzárásig a Szent Liturgiában a vízkereszt antifónákat, tropákat és kontákat énekeljük; a prokimen, a magasztalás és az áldozási vers is az ünnepi. Méltóképpen ünneplünk tehát ebben a jeles időben.

Ivancsó István

JANUÁR 12., VASÁRNAP – URUNK MEGKERESZTELKEDÉSE ÜNNEPE (Ernő, Erna, Cezarina) – Iz 42,1–4.6–7 (Íme, az én szolgálóm, akiben kedvem telik.) vagy Iz 40,1–5.9–11 (Mindenki meglátja majd az Úr dicsőségét.) ApCsel 10,34–38 (Az Úr fölken-te őt Szentlélekkel.) vagy Tit 2,11–14; 3,4–7. (Isten megmentett minket a Szentlélekben való újjászületés és megújulás fűrdőjében.) – Lk 3,15–16.21–22 (Amikor Jézus megkeresztelkedett és imádkozott, megnyílt az ég.) – **Énekrend:** Ho 45 – ÉE 523, Ho 45 – ÉE 61, Ho 133 – ÉE 163, Ho 274 – ÉE 361.

JANUÁR 13., HÉTFŐ – Szent Hiláriusz (Vidor) püspök és egyháztanító emléknapija (Veronika, Vidor) – Zsid 1,1–6 – Mk 1,14–20. – **Zsolozsma:** I. zsolnárhét.

JANUÁR 14., KEDD (Bódog, Félix) – Zsid 2,5–12 – Mk 1,21–28.
JANUÁR 15., SZERDA – Remete Szent Pál emléknapija (Lóránt, Mór) – Zsid 2,14–18 – Mk 1,29–39.

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Az Eucharisztia ünneplése (170/8b)

A házasság nem csupán egy férfi és egy nő társadalmi és közösségi szinten elismert, világos határokkal rendelkező, hosszú távra elkötelezett kapcsolata. Valójában a kapcsolat kialakulása és megélése hatással van egy tágabb jelen lévő közösségre és annak jövőjére is (például a férfi és a nő családja ennek révén rokonokká válik). A házassággal az egyik fél új környezetbe kerül, befogadást nyer egy másik család tagjai által, s egyúttal kapcsolcsává válik két család között. Mindkét fél és a legközelebbi családtagjai számára is olyan határelményt jelent a házasság, amelyben valami megszűnik, és valami új veszi kezdetét: új kapcsolat, új kapcsolatrendszer, „új szövetség” jön létre.

Érdekességként megjegyzem, hogy a különböző népek házassági szertartásaiban a határelhelyzetek rítusai leginkább ünnepi lakomákhoz kapcsolódnak, illetve azokban csúcsosodnak ki. Így érthető számunkra Rút és Noémi párbeszédének sorai: „Noémi ekkor így szólt hozzá: »Íme, sógornőd visszatért népéhez és isteneihez, menj vele!« Ő azonban ezt felelte: »Ne légy ellenemre azzal, hogy hagyjalak el és távozzam, mert ahova te mégy, oda megyek én is, s ahol te laksz, ott lakom én is. Néped az én népem, Istened az én Istenem. Azon a földön, amelyen te meghalsz, s amely téged befogad, ott haljak meg, s ott nyerjem el én is temetésem helyét. Úgy segítsen az Úr engem most és mindenkor,

hogy egyedül csak a halál választ el engem és téged!«” (Rút 1,15–18)

Hasonló jellegű *Tóbiás könyvének* leírása: „Megparancsolta feleségének, hogy sok kenyeret süssön, maga pedig kiment a nyájhoz, behozott két üszőt, négy bárányt, levágatta őket, és megkezdte az előkészületeket. Majd hívatta Tóbiást, és kijelentette neki: »Tizennégy napig nem mégy el innen, itt maradsz, egyél, igyál velem, örvendeztesd meg leányom szívét a sok gyöttelem után. Vedd vagyonom felét, és menj egészségben apádhoz. Ha meghalunk, én és feleségem, akkor a másik rész is a tiéd lesz. Bátorság, fiam! En apád vagyok, Edna pedig anyád, tiéd vagyunk és nővéredé mostantól fogva mindig. Bátorság, fiam!«” (Tób 8,19–21)

A *Szentírásban* különösen szóhoz jut, hogy a férfi és a nő egymás iránti vonzalma Isten terem-tői parancsa és ajándéka (vö. Ter 1,27; 2,21–34; 5,2; 24,67; 29,20; 1Sám 18,20; Én). A prófétai irodalomban lesz a házasság, illetve a menyegzős lakoma (vö. Iz 25,6–10) Isten népe iránti elköteleződésének jelképévé (szövetség).

A Jézus életéről beszámolóik közül János evangélista az, aki elbeszéli a kánai menyegzőn történeteket. A többi evangélista viszont feljegyezte számunkra azt, hogy Jézusnak is fontos volt a menyegző mint Isten és az ember közötti kapcsolat jelképe (vö. Mt 22,1–14).

Sztankó Attila

A HÉT SZENTJE

Remete Szent Pál

Január 15.

Gazdag thébai családból származott, kiváló képésben részesült, jól ismerte a görög és egyiptomi irodalmat. A hagyomány szerint tizenhat évesen elvesztette szüleit, és egyedüli örökösként – nővére már férj-nél volt – nagy vagyon birtokosa lett. 249-ben kitört a Decius-féle keresztényüldözés. Az ifjú Pál a vértanúk mellett olyan keresztényekkel is találkozott, akik – megtörve a kínzásoktól – megtagadták hitüket. Talán ő sem érezte magát elég erősnek a vértanúsághoz. Vidéki házába húzódott, mivel félt sógorától, hogy feljeleni a római hatóságoknál. Ez valóban meg is történt, és Pálnak menekülnie kellett.

Alsó-Théba pusztaságában egy barlangra talált, amely tökéletes búvóhelynek bizonyult: bejárata rejtve volt, közelében datolyapálmák nőttek, és egy tiszta vizű forrás is volt mellette. Itt úgy döntött, teljesen Istennek szenteli életét, és többé nem tér vissza a világba. A legenda szerint a pálmafák leveleiből készített magának ruhát, és mindennap egy holló vitt neki fél cipőt. Ő az első név szerint ismert remete. Valójában keveset tudunk életéről, de ismerve a remeték életmódját, feltételezhetjük, hogy Pál körül kialakult egy laza közösség. Nem éltek szabályozott közösségi életet, talán csak az istentiszteletre gyűltek össze.

Életének legismertebb jelene, amikor meglátogatta Remete Szent Antal, aki égi szótartot hallott, amely figyelmeztette: nem ő a legidősebb, legszentebb remete, hanem Pál. A kilencvenéves Antal többnapos vándorlás után megtalálta barlangjában a száztizenhárom esztendő Pált. Együtt dicsőítették Istent, elmélkedtek, beszélgettek. Közben megérkezett a holló, aki ezúttal nem fél, hanem egy egész cipőt hozott. Hálát adtak Istennek, aki így gondoskodik szolgálóiról. Az

átimádkozott éjszaka után Pál kérte Antalt, hozza el neki Szent Atanáz püspöktől kapott köpenyét. Antal sietve útra kelt, de amikor visszafelé tartott, érezte, hogy Pál meghalt.

A legenda szerint látta a lelkét, amint angyalok, próféták és szentek kísérik a mennybe. Sietve tette meg a hátralévő utat. Pált térdelve, ég felé emelt karokkal, holtan találta. Beburkolta testét Szent Atanáz köpenyében, pálmalevélből készített ruháját pedig megtartotta (ettől kezdve a legnagyobb ünnepeken mindig azt hordta), majd a szent testét eltemette abba a mélyedésbe, amelyet két váratlanul megjelenő oroszlán kapart ki. Később Antal tanítványai, az első szerzetesek kegyelettel zárandokoltak el minden remete fejedelmének és mesterének barlangjához s egyben sírjához, hogy ott tegyenek fogadalmat.

L.K.

A hét liturgiája

C év

JANUÁR 16., CSÜTÖRTÖK (Gusztáv, Priscilla, Stefánia) – Zsid 3,7–14 – Mk 1,40–45.

JANUÁR 17., PÉNTEK – Szent Antal apát emléknapija (Antónia) – Zsid 4,1–5.11 – Mk 2,1–12.

JANUÁR 18., SZOMBAT – ÁRPÁD-HAZI SZENT MARGIT SZÜZ ÜNNEPE

(Piroska) – 2Kor 10,17–11,2 – Mt 25,1–13.
JANUÁR 19., ÉVKÖZI 2. VASÁRNAP (Sára, Máriusz, Márió, Me-gyer) – Iz 62,1–5 (Az Úr úgy szereti választott népét, mint menyasszonyát a völgyben. Sion és Jeruzsálem a választott nép jelképe.) – 1Kor 12,4–11 (Egy és ugyanazon Lélek osztogatja a különböző adományokat tetszése szerint.) – Jn 2,1–11 (Jézus első csodája a galileai Kánában.) – **Zsolozsma:** II. zsolnárhét – **Énekrend:** Ho 220 – ÉE 587, Ho 220 – ÉE 153, Ho 109 – ÉE 596, Ho 150 – ÉE 263.

Az üldözöttekért áldozta az életét

Koszorúzással és szentmisével emlékeztek Boldog Salkaházi Sárára

Boldog Salkaházi Sára 1944. december 27-én szenvedett mártírhalált a pesti Duna-parton. A 80. évfordulóról megemlékezett a Szociális Testvérek Társasága 2024. december 27-én Budapesten, a vértanúság helyszínén, a Salkaházi Sára rakparton lévő emléktáblánál. A koszorúzáson elhangzott beszédek után Erdő Péter bíboros, prímás vezette a záróimát, majd szentmisét mutatott be az Egyetemi (Kisboldogasszony-) templomban.

három olyan tulajdonságra, amelyekkel Salkaházi Sára még a mai korban is példát mutat nekünk. Ezek az Isten

Radnóti Zoltán főrabbi beszédében kiemelte: „Nekünk az a dolgunk, hogy már gyökereiben elfojt-

a rasszizmus ott kezdődik, amikor két ember összeség a harmadik háta mögött, mert másfajának tartják.

boros volt, aki homíliájában elmondta: „Nyolcvan évvel ezelőtt dördült el a sortűz a Duna-parton. Nyolcvan éve haltak meg a szociális testvérek házában elrejtőzött üldözöttek, akiknek pusztán az volt a bűnük, hogy Krisztus népéhez tartoztak. Nyolcvan éve halt meg velük együtt Boldog Salkaházi Sára, aki az üldözöttekért áldozta az életét, mert katolikus hite és hősiessége erre kötelezte.

Salkaházi Sára életében Isten kegyelmének mai gazdagságát csodáljuk. Itt a közelünkben, a Gát utcában vagy a Szabadság híd hídfőjénél is lehet szent az ember. Sokan a hitelességet kérik számon az Egyházon mint közösségen, olyankor, amikor az Egyház egyes tagjai csődöt mondanak vagy gyengének bizonyulnak. Csak személyes erkölcsi felelősség létezik. Ha máskor nem, a holokauszt tragédiájának éveiben az emberiség megtanulhatta, hogy közösségeket általánosító módon, morálisan elítélni a legszörnyűbb igazságtalanság. Az Egyház is olyan közösség, amely egységes egészként is hivatást hordoz. Krisztus világosságát kell sugározni a világban” – szögezte le beszédében Erdő Péter bíboros. Majd Salkaházi Sára, a szűz vértanú közbenjárását kérte, „hogy korunkban mi is Krisztus igazságának és szeretetének olyan egyszerű, átütő és elemi erejű példáját adjuk, mint amit ő hagyott ránk”.

**Forrás: Esztergom-Budapesti Főegyházmege/Zsuffa Tünde
Fotó: Zuggó Zsolt**

A megemlékezés végén három szociális testvér egy-egy szál vörös rózsát dobott a Dunába a vértanúság emlékére

szerepetében átalakult szív látása, a hitből fakadó erő és a halálon is túlmutató remény.

suk a gyűlöletet, ami legtöbbször abból fakad, hogy az emberek különbözőnek egymástól.” Hozzátette:

Radnóti Zoltán szerint már az is példaértékűnek számít, amikor egyénként vagy közösségként kiállunk egy másik ember mellett, és nem hagyjuk, hogy eszmék miatt bántás, alázzák. A főrabbi a vértanú szociális testvér halálával kapcsolatban megjegyezte: a nyilasok meg akarták alázni a meztelenre vetkőztetett Salkaházi Sárát, csak mert zsidókat védelmezett. Ám nem gondoltak arra, hogy cselekedetükkel valójában felemelték a szerzetesnővér megszentelt lelkét és testét.

A megemlékezés végén koszorút helyeztek el az emléktáblánál, és három szociális testvér a vértanúság emlékére egy-egy szál vörös rózsát dobott a Dunába. Az esemény résztvevői ezt követően szentmisét ünnepeltek az Egyetemi templomban. A szertartás főcelebránsa Erdő Péter bí-

A Hajdúdorogi Főegyházmege védőszentjének emléknapiján Kápolnabúcsúval ünnepeltek

Szent István fődiakónusra, első vértanúra, a Hajdúdorogi Főegyházmege védőszentjére emlékeztek 2024. december 27-én a debreceni görögkatolikus érseki hivatal kápolnájának búcsúünnepén.

Tele volt hittel és erővel.” A szolgálatot, amit végzett, buzgón végezte.

Hozzá hasonlóan „igyekezzünk mi is mindennap buzgón végezni a ránk bízott feladatot” – buzdította a megjelenteket a Szent Liturgia szónoka. – Szent István éppen csak 30 év körül volt, amikor vállalta a vértanúságot. Van-e olyan mély a hitünk, hogy ha ma elérkezne az idő, életünket adnánk? – tette fel a nehéz kérdést Terdik János atya.

Az Apostolok cselekedetei szerint elsőként kiválasztott, bölcs és Lélekkel eltelt diakónus elsőként szenvedett vértanúságot (33–36 között), amikor a hivatalos zsidó kultuszt megbírálvá magára vonta a templomi előjáróság haragját. Kivégzésekor ruháit Saul, a későbbi Szent Pál őrizte. Szent István fődiakónus, első vértanú a Hajdúdorogi Főegyházmege védőszentje.

Egy évvel ezelőtt helyezték Szent István vértanú oltalmába a görögkatolikus érseki hivatalban található kápolnát Debrecenben. Az Apostolok cselekedetei (ApCsel 6,8–7,5a. 47–60) részletesen beszámol Szent István vértanúságáról. A kápolna idei búcsúünnepén, december 27-én az ikon mellé kihelyezték az ereklyetartót. Szentbeszédében Terdik János

Szent István vértanú nemcsak a szeretteiért imádkozott, ahogyan mi, a legtöbben teszszük, hanem az ellenségeiért is. Ahogy Krisztus is a kereszten. „Uram, ne ródd fel nekik ezt a bűnt!” Ha megdobnak minket kövel, vajon vissza tudunk-e dobni kenyérral? – hangzott el a Hajdúdorogi Főegyházmege pasztorális helynökének homíliájában. – Tudunk-e ellenségeinkért imádkozni? „Álljon hát előttünk Szent István fődiakónus és vértanú, a Hajdúdorogi Főegyházmege védőszentje példaként, merítsünk erőt az ő buzgóságából, nem csak ezen a napon” – hangsúlyozta szentbeszéde végén Terdik János.

Forrás és fotó: Hajdúdorogi Főegyházmege

Lelkipásztor volt a katedrán is

Elhunyt Kiss István Barnabás OSB

A Magyar Bencés Kongregáció prézes apátja és a győri Szent Mór Bencés Perjelség előjárója a hozzátartozók nevében is fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatja, hogy szeretett rendtársa, Kiss István Barnabás OSB életének 76., szerzetességének 56., áldozópapságának 49. évében, a betegek szentségével megerősítve, 2024. december 30-án hazaért mennyei Atyjához.

„Az Úr meghallgatta kérésemet, az Úr elfogadta imádságomat” (Zsolt 6,9).

Kiss István Barnabás OSB temetése január 9-én Győrben lesz. A bencés templomban 15 órakor kezdődő gyászmisét követően a templom kriptájában helyezik örök nyugalomra.

Barnabás atya 1949. június 9-én született Agyagosszergényben. Középkolai tanulmányait a győri Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban végezte, ahol 1967-ben érettségizett; még ebben az évben jelentkezett Pannonhalmára novíciusnak. Az akkori politikai viszonyok között a bencés növendékekre vonatkozó létszámkorlátozás miatt nem vehették fel, ezért formálisan a győri szemináriumba került, majd letöltötte a kötelező kétéves katonai szolgálatot.

Leszerelése után, 1969. november 13-án öltötte magára a bencés szerzetesi ruhát. 1974. szeptember 3-án ünnepélyes fogadalmat tett, majd 1975. április 5-én áldozópappá szentelték. 1972–1975 között az ELTE matematika–fizika szakára járt, azonban betegsége miatt ezt abba kellett hagynia. 1976–1978 között teológiai tanulmányokat folytatott Budapesten, majd doktori fokozatot szerzett.

1978-tól 1982-ig a Szent Gellért Hittudományi Főiskolán egyházjogot tanít, mellette gimnáziumi hittanár és diákokthoni prefektus Pannonhalmán. 1982-től 1986-ig főiskolai tanársága mellett Győrben gimnáziumi irodavezető és hittanár. 1986-tól 1989-ig főiskolai tanár és a bencés növendékek magisztere, prefektusa Pannonhalmán. 1989-től 1991-ig házfőnök és igazgató Győrben. 1985-től 1991-ig a főpáti tanács tagja. 1991-től 2011-ig gimnáziumi hittanár Győrben, 1998-ig osztályfőnöki feladatokat is ellát. 1994-től 2012-ig a győri Szent Ignác bencés templom igazgatója.

Amíg súlyosbodó betegsége nem akadályozta, 2022-ig ellátta az orsolyita templom lelkesi szolgálatát is. A győri rendházban gazdasági feladatokat is kapott, 1991-től 1996-ig házgondnokhelyettes, majd 1998-tól 2006-ig házgondnok volt. Vezetésével készült el az új diákebédő, a rendházi folyosók kövezetének cseréje, valamint a gimnázium külső tatarozása.

Barnabás atya igazi lelkipásztor volt, még a katedrán is. Megszámlálhatatlanul sok jegyepárt készített fel a házasság szentségére, minden párra sok időt szánt, sokukkal barátságot is kötött, és kísérte a családok életét. Érdeklődő és bátorító szavaival igazi atyaként állt sokak mellett, jó memóriája segítette számtalan terebélyes lelki családjának tagjait. Gyengülő egészsége miatt fokozatosan visszavonult, majd a Szent Angéla Otthonba költözött, hogy szakszerű ellátást kapjon. Betegsége mellett mindig volt valaki: családtagja, rendtársa, egykori vagy jelenlegi diákok, lelki gyermekei, barátai. Alázattal, türelemmel viselte elesett állapotát, köszönettel, hálával fogadta a gondoskodást. Sokoldalú, megbízható személyként élete utolsó napjait sokak támasza tudott lenni.

Forrás és fotó: Szent Mór Bencés Perjelség

pasztorális helynök arra biztatott, hogy életünk során próbáljuk meg példaként magunk elé állítani a mai szentet. „Hiszen mi volt a titka?

A Szentatya tiszteletreméltónak nyilvánította Márton Áron püspököt

Ferenc pápa elismerte Márton Áron életszentségét: mostantól tiszteletreméltónak nevezhetjük a püspököt. Kovács Gergely gyulafehérvári érsek 2024. december 18-án közzétett közleményét olvashatják az alábbiakban.

1938 karácsonyán nagy ajándékot kapott a gyulafehérvári egyházmegye: 1938. december 24-én nevezte ki XI. Piusz pápa Gyulafehérvár megyéspüspökévé Márton Áront. Nyolcvanhat év elteltével, más formában ugyan, de újból Áron püspököt kapta karácsonyi ajándékként főegyházmegyénk. Miután a Szentek Ügyei Dikasztériumának bíborosokból és püspökökből álló bizottsága pozitív döntést hozott, és a dikasztérium prefektusa a Szentatya elé tárta az ügyet, ma, december 18-án Ferenc pápa engedélyezte annak a dekrétumnak a közzétételét, amely elismeri, hogy Márton Áron püspök az életszentséget hősies fokban gyakorolta.

Mától kezdve Márton Áron püspökünk nem az Isten szolgája, ha-

szakasza, amelynek folyamán a Szentszék elé kell terjesztenünk egy olyan csodát, amely Áron püspökünk közbenjárására történt. Hálás köszönet Ferenc pápának és mindazoknak, akik Márton Áron püspök szenttéavatási eljárásának 1990 első napjaiban történt elkezdése óta bármilyen formában tettek az ügy előrehaladásáért, kiemelten Dr. Cristiana Marinelli posztulátor asszonynak.

Imádkozzunk Tiszteletreméltó Márton Áron püspökünkhöz, és kérjük, hogy közbenjárására történjen olyan bizonyítható csoda, amely lehetővé teszi mielőbbi boldoggá avatását!

Kovács Gergely érsek

Forrás és fotó: Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség

Történelmi személyiség

A tavalyi évfordulóhoz kapcsolódva írjuk, hogy Márton Áron 1944-ben bátor felszólalásával példát adott emberségből, az üldöztetést szenvedők melletti kiállásból is.

Az elnyomás és a háború megpróbáltatásai közepette beszédei és körlevelei biztatást jelentettek a kilátástalanságban. A kolozsvári Szent Mihály-templomban 1944. május 18-án tartott papszentelésen a zsúfolásig megtelt templom szószékéről hangzott el az a beszéde, amelyben szót emelt a már elindított máramaros-szigeti deportálások ellen.

Ugyanakkor 1944. május 22-én levélben felhívással fordult a magyar hatóságok képviselőihez is: Sztójay Döme miniszterelnököt, Jaross Andor belügyminisztert, a kolozsvári főispáni hivatalt és a rendőrkapitányságot felszólította, hogy akadályozzák meg a zsidók elhurcolását. Válaszul Kolozsvár rendőrkapitánya kiutasította a városból.

Ennek a történelmi jelentőségű kiállításának elismeréséül 1999. december 27-én a jeruzsálemi Yad Vashem Intézet a „Világ Igaza” címmel tüntette ki. A post mortem kitüntetés a bukaresti izraeli nagykövet 2000. június 20-án adta át Jakubinyi György érseknek.

Márton Áron személye összefonódott az igazság védelmével, népe és a körülötte élő közösségek érdekképviseletével. Helyállása és áldozatvállalása ezrek életét erősítette. Írásai mindmáig útmutatóak. Emberségével, egyenességével, az igazság védelmében folytatott kiállításával kivívta mind hívei, mind pedig az Erdélyben élő más felekezetek elismerését és tiszteletét. Az igazság védelmének és a szeretet szolgálatának szentelt élete ma is példaértékű.

-lk-

Görögkatolikus Metropólia

Kárpátaljára szállítottak adományokat

Ajándékosztás, közös imádság, érseki látogatás és püspöki találkozó egy napon – ez történt Kocsis Fülöp érsek-metropolita kárpátaljai útján 2024. december 20-án.

A kárpátaljai látogatás első állomása a Záhony és Ungvár között félúton fekvő falu, Kistéglás volt, ahol Kocsis Fülöp a Munkácsi Görögkatolikus Karitászmunkatársaival és a helyi közösséggel találkozott, és együtt imádkoztak a békéért.

A görögkatolikus főpásztor és kísérei az angyalbatyuk mellett Kárpátaljára vittek egy, Orosz Atanáz

aggregátort, amely áramkimaradás esetén a munkácsi görögkatolikus püspökség egész épületét el tudja látni árammal. Mivel a kései érkezés miatt a munkácsi püspökségen már nem volt, aki átvegye a súlyos ajándékot, egy telephelyen rakták le azt, ahonnan a püspökség munkatársai december 23-án szállították át a püspökség épületébe.

A metropolita a Katolikus Karitászmunkatársaival december 23-án szállították át a püspökség épületébe. A metropolita a Katolikus Karitászmunkatársaival december 23-án szállították át a püspökség épületébe. A metropolita a Katolikus Karitászmunkatársaival december 23-án szállították át a püspökség épületébe.

rú elől odamenekített százharminc hadiárva számára juttatták el a csomagokat.

Kocsis Fülöp érseket Munkácson vacsorával fogadta Teodor Macapula, a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye tavaly júliusban beiktatott püspöke. Szkoropádszky Péter atya, a Szent Panteleimon Görögkatolikus Karitászmunkatársaival december 23-án szállították át a püspökség épületébe.

A metropolita a Katolikus Karitászmunkatársaival december 23-án szállították át a püspökség épületébe. A metropolita a Katolikus Karitászmunkatársaival december 23-án szállították át a püspökség épületébe.

**Görögkatolikus Metropólia/
Király András
Forrás és fotó: Hajdúdorogi Főegyházmegye**

A külhoni egyházmegyékben is megnyílt a remény szentéve

A szentévet megnyitó egyházmegyei szertartások a legtöbb helyen a következő liturgikus rendben zajlottak: az adott egyházmegye főpásztorának vezetésével a papság és a hívek ünnepélyes körmenetben vonultak a székesegyházhoz, ahol sor került a szent kapu megnyitására, ezután bűnbánati liturgiát tartottak, s következett a vízszentelés szertartása, majd a helyi hívő közösség szentmisét ünnepelt. Képes összeállításunk a teljesség igénye nélkül mutatja meg az egyházi ünnepet a külhoni egyházmegyékben.

Gyulafehérvári Római Katolikus Főegyházmegye

Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye

Nagybecskereki Egyházmegye

Nagyvárad Római Katolikus Egyházmegye

Szabadkai Egyházmegye

Szatmári Római Katolikus Egyházmegye

Temesvári Római Katolikus Egyházmegye

Bízzuk életünket és időnket Isten Anyjára!

Megnyílt a Santa Maria Maggiore-bazilika szent kapuja

A 2025-ös jubileumi év kezdetén a Santa Maria Maggiore-bazilika szent kapuját Szűz Mária, Isten Anyja ünnepén, január 1-jén nyitotta meg Rolandas Makrickas bíboros, arra hívva a zárandókat, hogy Mária anyai vezetése alatt járják be a hit útját.

A Salus Populi Romani (A római nép megmentője) kegykép

A szertartást Rolandas Makrickas bíboros, a bazilika litván koadjutor főpapja vezette, akit Ferenc pápa a 2024. decemberi konzisztóriumon emelet bíborosi rangra.

A kapunyitást követő szentmisén elmondott homíliájában Makrickas bíboros a szent kapu spirituális jelentőségéről, és annak Szűz Máriával, az Isten Anyjával való mély kapcsolatáról elmélkedett. „Utazásunk ma kezdődik – mondta –, az »elveszetteknek« nevezett ősi harang hangjával, amely az Esquilino római domb csúcsáról hangzik fel. (A hagyomány szerint amikor egy kislány eltévedt, az Údvözlégyet imádkozva és a bazilika harangjára hallgatva talált haza, így az »elveszetteknek« nevezett harang hangját ma a hazatérés, a megtérésre hívás ősi jelképeként értik – a szerk.) Ez a harang évszázadokon át számtalan zárandókat vezetett, s a remény jelzőfénye és az imádságra való meghívás jelképe.”

ségét. „Ő az Isten által kiválasztott út. Rajta keresztül egyesül az örökkévalóság és a történelem. Ő a Szeplőtelen Anya, aki Isten végtelen idejét hozza el véges életünkbe.”

A bazilikában található Salus Populi Romani (A római nép megmentője) kegyképről elmélkedve a bíboros a következőket mondta: „Ahol a Madonna jelen van, ott nem uralkodik a zűrzavar, nem győz a félelem.

Anyai kezei simogatják életünket, koponye megvéd minket, ahogyan a kis Jézust is oltalmazta a jászolban.” A főoltár alatt elhelyezett szent bölcső-ereklyére is emlékezett a szónok: „Gondoljatok bele, a mi időnket ez a bölcső határozza meg. A kereszténység első zárandokai – a pásztorok – a betlehemi mezőkről indultak el, hogy találkozzanak az Úrral. Ma mi is ugyanezt tesszük.”

Sokak számára a szentévi utazás nem csupán fizikai, hanem mélyen lelki zárandókat is – mutatott rá Makrickas bíboros. „Ez a bazilika, amelyet gyakran a »nyugat Betlehemének« neveznek, Róma szívében áll, és úgy vezet minket, mint a betlehemi csillag. Arra emlékeztet bennünket, hogy hitünk – akárcsak a csillag – Jézus Krisztusra, a világ igazi világosságára mutat.”

Homíliája végén Makrickas bíboros Ferenc pápa szavait idézte a jubileumi évet meghirdető *Spes non confundit* (A remény nem csal meg) kezdetű bullájából: „Bízzuk életünket és időnket az Isten Anyjára, hogy elvezessen minket Jézushoz: az idő teljességéhez, minden időhöz, mindannyiunk idejéhez!” A szent év a kegyelem ideje – hangsúlyozta a bíboros –, és minden zárandókat arra buzdított, hogy fogadják be annak lelkiületét.

Senki sincs kizárva a remény emez útjából. Szűz Mária, a mi Anyánk mindannyiunk mellett ott áll. Kivételesen nélkül mindannyiunkat szeret, és mindig elvezet minket Fiához.”

Fordította: Kuzmányi István
Forrás: Vatican News
angol nyelvű szerkesztősége
Fotó: Római Főegyházmegye közösségi oldala

Tárjuk ölelésre karunkat mindenki előtt!

Baldo Reina bíboros megnyitotta a lateráni bazilika szent kapuját

A lateráni Keresztelő Szent János-főszékesegyházban, a legszentebb Údvözlő bazilikájában 2024. december 29-én, a Szent Család vasárnapján Baldo Reina bíboros a Római Főegyházmegye általános helynökeként Ferenc pápa megbízásából ünnepélyesen megnyitotta a pápai bazilika szent kapuját, majd szentmisét mutatott be.

Baldo Reina bíboros

A bíboros a szentmisében felidézte: a zárandokok azért jönnek ide, hogy megszabaduljanak terheiktől, köztük azoktól is, amelyeket a világ helyez rájuk. A bíboros Ferenc pápa római egyházmegyéjének általános helynökeként nyitotta meg a Szent-anya székesegyháza, „a Város és a Földkerekség minden templomának anyja és feje”, a lateráni Keresztelő Szent János pápai bazilika szent kapuját, s ezzel valamennyi egyházmegyében megkezdődött a jubileumi év.

Az ünnepi liturgián részt vett Roberto Gualtieri, Róma polgármestere is, aki felavatta a bazilika előtti teret, illetve a Szent Lépcsővel (Scala Santa) szemközti részt, amely a területrendezési munkálatoknak köszönhetően most újra teljes fényben ragyog, nagy füves felületekkel és szökőkutakkal gazdagodva. Zárandokok csoportjai, anyák és gyermekeik, fiatal családok, hívek, szerzetesek, diákok és a világ lekülönbözőbb tájairól érkezett turisták vettek részt az ünnepi eseményen, kifejezve örömlüket, aggodalmaikat és reményüket.

„Nagy megtiszteltetés, hogy itt lehetek” – jelentette ki egy édesanyját kísérő nő. „Létfontosság, hogy itt legyünk, hogy megváltoztassuk az életünket, mert a szent-ségre vagyunk hivatottak” – mondta egy mexikói szerzetes. „Fontos ez számunkra, mert Isten nélkül semmit sem tehetünk” – fogalmazott egy négygyermekes New York-i házaspár. „Az Úr adjon nekünk reményt, és segítsen, hogy igéjét elvi-

gyük az emberekhez” – kérte egy észak-olaszországi nő.

Mintegy háromezer hívó vett részt az ünnepi szertartáson és szentmisén a bazilikában. Sokan odakintól, a ki-

világban mindenki előtt tárjuk ölelésre karunkat” – fogalmazott a bíboros. Mint megjegyezte, „gondviselészerű egybeesés”, hogy éppen ma van a ná-záreti Szent Család ünnepe. A Szent Család „minden családi közösség mintaképe és a szentháromságos közösség tükré”, ezért ez az ünnep mindenkit arra hív, hogy ismerje fel magát Isten családjának részeként, úgy, mint aki arra kapott meghívást, hogy növekedjen az egységben és a kölcsönös

vetítők segítségével követték a liturgia eseményeit. A szent kapu megnyitása-kor Reina bíboros imájában azt kérte, hogy Isten kegyelme kísérje mindazokat, akik áthaladnak a kapun: „mint az egy akolba gyülekező nyáj, úgy éljék meg ezt a jubileumi évet, gyümölcsöket teremve” – mondta. Csendes ima kíséretében nyitották meg a bronzból készült szent kaput, majd a „minden templomok anyjának” nevezett székesegyházban a jubileumi himnusz hangjaira megkonduáltak a harangok. Ferenc pápával közösségben, az ő székesegyházában a hívek együtt imádkozhattak, lelkiükben Isten támogatásának és örömeinek bizonyosságával. Homíliájában Reina bíboros külön megemlékezett „azokról, akik távolinak és méltatlannak érzik magukat”, s azokról is, akik „a mély keserűség súlyát” hordozzák a szívükben. Megemlékezett a betegekről, a foglyokról, a fájdalommal, magányossággal, szegénységgel és nehézségekkel küzdőkről is. Bátorító szavakkal mondta: ne érezze magát elhagyatottnak senki, aki elcsüggedt, aki nem találja az élet értelmét, elvesztette a reményt, vagy nem keresi már az Atya ölelését.

„Ebben a háborúk, viszályok és egyenlőtlenségek által megtépzott

akkor teszünk, amikor átlépjük otthonunk küszöbét. Ez az ajtó, amely most szélesre tárult, nemcsak az Úr házába, hanem szívének legmélyére is bevezetett bennünket”. Az áldozati liturgia előtt, a családokért mondott imában azt kérték a Lélektől, hogy vezesse a házastársak cselekedeteit, s a gyermekek emberi és keresztény növekedése így támaszra találjon a családban, és a házasság köteléke által megszentelt szeretet erősebbnek bizonyuljon minden gyengeségnél és válságnál. A bíboros mindenkit arra kért, hogy hazatérve, saját otthonunk ajtajának küszöbét átlépve igyekezzünk „bevinni Istent a családjunkba, mindennapi kapcsolatainkba, a gyermekekkel való kapcsolatunkba, a házastársi kötelékbe s

szereketben. Imáiban Baldo Reina külön megemlékezett a nehézségekkel és szenvedéssel küzdő családokról. A szentmise alatt az egyik imában a szegénységben élő családok számára kért segítséget: „kerüljenek a világi vezetők figyelmének középpontjába, és kapják meg a méltóságáteljesebb jövőhöz szükséges támogatást”.

Reina bíboros megjegyezte: „a szent kapun való átlépés azt a mindennapi gesztust idézi fel, amelyet

az idősek iránti gondoskodásba és figyelembe”.

A római vikárius beszédében gazdagon merített a tékozló fiú példázatából is, amely arra hív minket, hogy fedezzük fel újra, mit jelent Isten gyermekeként élni, s rávilágít arra, hogy gyakran mennyire torz az Isten atyátságáról alkotott emberi képünk. A kapcsolat, amelyet az Úr létre akar hozni, olyan, amelyben „gyermeknek lenni nem kiérdemelt vagy meg-

érdemelt állapot, hanem ajándék”. Reina bíboros hangsúlyozta: az Atya fenntartások nélküli, gyengédséggel, együttérzéssel és „rendíthetetlen reménnyel” teli, kitarj karjai képesek visszaadni méltóságunkat. A két fivér történetének fényében, ismét a tékozló fiú példabeszédére utalva hangsúlyozta: „Az Atya kitarj karja a szent kapu. Nem számít, mennyire tévedtünk el, nem számít, mit tettünk, mit tékozlottunk el vagy tettünk tönkre. Abban a pillanatban, amikor úgy döntünk, hogy visszatérünk Istenhez, soha nem zár ajtóra találsunk, hanem egy ölelés vár ránk, amely befogad és megáld minket”.

Majd így folytatta a főpásztor: „Ezektől a kitarj karoktól megtanulunk Egyházát, szentséggé válni, annak az Istennek a családjává lenni, aki felszabadítja szabadságunkat a jóra”. A bíboros ezért mindenkit arra buzdított, hogy bizalommal lépjen át a szent kapun, izelje meg és szemlélje az Úr jóságát, tapasztalja meg az ő örömet, és világunkban váljon „a remény fáradhatatlan magvetőjévé, a testvériség építőjévé”.

A lateráni bazilika szent kapuját Szent II. János Pál megbízásából alakították ki a 2000-es jubileumi évre. A 3,6 méter magas és 1,9 méter széles bronzkapu egyetlen ajtószárnyból áll, és Floriano Bodini (†2005) szobrászművész alkotása. Bodini a bronzkapu közepére a keresztre szegezett, halott Krisztus óriási kifejező erővel bíró domborművét helyezte el. Alatta a Szűzanyát találjuk, aki a Kisjézust tartja a karjában. A gyermek magasságában egy áldó kezét látni, amelynek három ujjja kinyújtva, kettő pedig behajlik. A kapun feltűnik még kilenc csillag, Szent II. János Pál pápa címere és az alkotás éve is. Továbbá egy latin nyelvű felirat: Christus heri hodie semper (Krisztus tegnap, ma és mindörökké).

Fordította: Kuzmányi István
Forrás: Vatican News angol nyelvű szerkesztősége
Fotó: Római Főegyházmegye közösségi oldala

Kérjünk bocsánatot Istentől és az embertől!

Székely János püspök vezette a béke világnapi imát Budapesten

(Folytatás az 1. oldalról)

Budapestén a felvonulás minden évben a Salkaházi Sára-émléktáblától indul, amely a vértanú szerzetes nővéréről elnevezett dunai alsó rakparton található. A menet végállomása idén is az Egyetemi templom volt, ahol ökumenikus, vallásközi imádságot tartottak Székely János szombathelyi megyéspüspök, az MKPK Caritas in Veritate Bizottsága elnökének vezetésével. Az eseményen szolgált Fabiny Tamás evangélikus püspök, Radvánszki Péter rabbi, Dmitro Szidorenko ukrán ortodox pap és Damian Gaborij ukrán görögkatolikus pap, valamint Kuzmányi István diakónus, a Magyar Kurír és az Uj Ember igazgató-főszerkesztője.

A Salkaházi Sára rakparton először Szőke Márk, a Sant'Egidio Fialatok a békéért mozgalomának tagja egy olyan generáció nevében szól, amely a jövő nemzedéke, s amelyet beárnyékolnak a világban jelenleg zajló konfliktusok. Az ő nevében hirdette: „Mi, a Fialatok a békéért azt mondjuk: a háborúnak nincsenek győztesei, csak vesztesei. A győzelem nem a fegyverekben, hanem a barátságban van. Hagyjunk fel a falak építésével, és kezdjünk el hidakat építeni! Mondjuk ki mi is, Európa egykori vezetőivel együtt: Soha többé háborút!”

Ezt követően Gyarmati Bálint a Sant'Egidio közösség nevében köszöntötte az egybegyűlteket, és felidézte, ugyanazon a helyen néhány nappal korábban arra emlékeztek, hogy nyolcvan évvel ezelőtt a nyilasok ott lötték a Dunába Salkaházi Sára szociális testvérét és Bernovics Vilma hittantárnőt, amiért zsidó

lányoknak és asszonyoknak adtak menedéket. Ha visszatekintünk 2024-re, azt látjuk, hogy nehéz, sok ember és nép életében sötét esztendő volt – folytatta. A több mint ezer napja zajló ukrán háború, Gáza, Libanon, Dél-Szudán, Szudán, Burkina Faso, Mozambik, Szíria szenvedéseit sorolta, és hozzátette: az erő kultuszában élünk. A békéről alig esik szó, s egyes kontextusokban a béke emlegetése egyenesen veszélyes naivitásnak vagy árulásnak van beállítva. A világ azt tanácsolja: „mentsd magad!”, „gondolj magadra!”. Ezzel szemben „jelenlétünkkel azt hirdetjük, hogy van remény. Az erő korából ma este lépünk át a remény korába, emlékezve, énekelve, imádkozva! A Katolikus Egyházban Ferenc pápa 2025-re szentévet hirdetett. A mai napra írt üzenetében a Szentatya a remény útjára hív. Tegyük most meg együtt az első lépéseket ezen az úton, és folytassuk egész éven át!” – mondta.

A buzdítás után fáklyákkal és a háborúban szenvedő országok nevét hirdető, magasba emelt táblákkal, énekelve indultak el a résztvevők az Egyetemi templom felé. Sző-

ke Péternek, a Sant'Egidio közösség budapesti vezetőjének köszöntése után felhangzottak a templomban a zoltárszavai, a békére vágyó ember fohásza: „Térj vissza hozzánk, Urunk, szabadítónk!” Székely János püspök szentbeszéde kezdetén a jubileumi évek szokásának nagyszerűségét emelte ki: ilyenkor el kellett engedni az adósságokat, szabadon engedni a rabszolgákat, visszaadni a földeket – vagyis visszaállítani az Isten által megáldomott rendet, egy olyan világot, ahol nincsenek dúsgazdagok és koldusszegények, ahol elhallgatnak a fegyverek, ahol együtt lakik a farkas és a bárány.

Mennyire messze vagyunk ettől ma, amikor dörögnek a

fegyverek, pusztít a háború! A katonai nagyhatalmak mennyi jót tehetnének, ehelyett pusztítják egymást és emberek millióinak okoznak szenvedést! Hat másodpercenként éhen hal egy kisgyermek. Az emberiség 17 százaléka nem jut tiszta ivóvízhez – sorolta a püspök a tényeket. Ferenc pápa felhívását idézte, aki azt kéri, töröljék el a nyomorban élő országok adósságának legalább egy részét, s a fegyverkezési költségeknek legalább egy kis hányadát költésük az éhezőkre.

Szomorúan állapította meg, hogy az emberiség feléli a következő nemzedékek jövőjét. Nem mennyiségileg kell fejlődni, hanem minőségben, kapcsolatban, emberségben, kultúrában, imádságban. Messze vagyunk Isten álmától a magzatok elpusztításával, a házasságok felbomlásával, a gyűlöletkel a közéletben, az erőszak uralkodásával a médiában. „Ha nem hisztek, nem maradhattok meg” – idézte Izajás prófétát a püspök, hozzátéve, hogy a jubileumi év megtérésére, Isten álmának visszaállítására hívja az emberiséget. „Megtérésre hívja az Egyházat is. A 2000. jubileumi év nagyböjtje elején Szent II. János Pál pápa bocsánatot kért a keresztények által elkövetett

bűnökért nagyon nagy bátorsággal és alázattal. Mi sem tehetünk másképp, bocsánatot kell kérnünk, azokért a bűnökért is, amelyeket papok, szerzetesek követtek el, igen gyakran kiskorúakkal, kiszolgáltatott emberekkel szemben.

Bocsánatot kérünk az áldozatoktól, a családtagjaitól, bocsánatot kérünk a hívő emberektől és a társadalomtól is, amely számára ez óriási fájdalmat, csalódást okozott. Kérünk kell Istent bocsánatát azért is, mert annyi keresztény eltávolodott a hit, a szeretet útjától, és azért, hogy a korszakhoz szelídítjük, torzítjuk az evangéliumot. A megtérés, a bűnbánat ideje a jubileumi év, hogy visszaálljon a világ Isten álma szerint.”

Székely János elmesélt egy történetet, amelyben egy ápolatlan hajléktalan bement a zsúfolt templomba, ott téblábolt, de nem szorítottak neki helyet, végül leült az első pad sor előtt a földre. A templom idős gondnoka, egy nyugdíjas orvos előrement, sokan azt hitték, azért, hogy kitessékelyje, ám ő leült mellé a földre. A pap a végén annyit mondott: sok száz prédikációt mondtam, az emberek valószínűleg mind elfelejtették, de amit a doktor úr tett, hogy visszaadta a szegény ember méltóságát, azt nem fogják elfelejteni soha.

Ez kellene hogy legyen Egyházunk megújulásának útja – figyelmeztetett a püspök. – Felismeri a testvért, a szegényt. Egy rabbi egyszer így válaszolt arra a kérdésre, hogy mikor kezdődik a reggel: „Akkor, amikor ha bárkit megpillantasz, felismered benne a testvéredet. Addig az éjszaka uralkodik benned.” Ezért imádkozunk, tette hozzá a püspök, hogy felismer-

jük a testvért a másokban, különösen a szegényben, a gyengében. „Imádkozunk a békéért, imádkozunk ezért a lelkünkben megszülető igazi reggelért!” – zárta homíliáját Székely János.

Ezt követően név szerint imádkoztak minden országot, ahol ma háború dúl a világban, fiatalok gyújtottak gyertyát a szenvedő népekért. Fabiny Tamás evangélikus püspök két történetet mondott el könyörgése előtt. Egy közelmúltbelit, ami arra emlékezteti, hogy a béke hirdetése a szolgálatunk: lelkész keresztapja a hatvanas években polaroid gépével véletlenül egymásra fényképezett két, egymással haragban lévő családot, és a felvételen csodás módon úgy látszott, mintha átölelnék egymást. A másik történet Izajás próféciája, gyönyörű látomás a jövőről, amikor a farkas együtt lakik a bárányal. Ezzel szemben a felsorolt országok nevei a háború képeit idézték a szemünk elé. Imádkozunk, hogy megvalósuljon a látomásban leírt béke! – kérte.

Radvánszki Péter rabbi a békéért fohászolt a föld minden lakója számára. A könyörgéseket egyperces csend követte, majd közösen elmondták a Miatyánk imádságot, amit a két ukrán pap azután az anyanyelvén is elnékeltek. A Sant'Egidio közösség a békeimádság végén minden évben világszerte egy közös cél érdekében rendez gyűjtést. Idén a humanitárius folyosók számára kértek hozzájárulást, amelyeken keresztül a konfliktusok sújtotta területekről legális, biztonságos úton juthatnak Európába a menekültek.

Thullner Zsuzsanna
Fotó: Merényi Zita

UNICEF-jelentés a gyermekekről

A fegyveres konfliktusok hatása katasztrofális mértékű

Az UNICEF, az ENSZ Gyermekalapja a múlt év végéhez közeledve jelentést tett közzé, amely szerint 2024 volt az „egyik legrosszabb év a gyermekek számára” világszerte, minden tekintetben, s emberi jogait ebben az esztendőben a lehető legkárosabb és legbrutálisabb módon sértették meg. A Vatican News angol nyelvű oldalán 2024. december 28-án közzétett cikk fordítását közöljük.

Az UNICEF jelentése szerint a fegyveres konfliktusok világszerte katasztrofális hatással vannak a gyermekekre, és szenvedésük 2024-ben valószínűleg rekordszintet ért el. A hozzáférhető legfrissebb adatok és a globális trendek elemzése alapján az UNICEF megállapította, hogy napjainkban minden eddiginél több gyermek él konfliktusövezetben vagy kényszerül lakóhelye elhagyására fegyveres konfliktus és erőszak miatt, s e konfliktusok következtében rekordszámú gyermek jogait sértik meg. A szervezet kiemelte, e jogsértések közé tartozik, hogy megölik vagy megsebesítik őket, hogy nem járhatnak iskolába, nem kapnak meg életmentő oltásokat, és kritikusan alultápláltak.

Az UNICEF felszólította a konfliktusokban részt vevő valamennyi felet és a fölöttük befolyással rendelkezőket, hogy tegyenek határozott lépéseket a gyermekek szenvedésének megszüntetésére, jogaik tiszteletben tartásának biztosítására és a nemzetközi humanitárius jog által előírt kötelezettségek betartására. Az UNICEF rámutatott arra, hogy a humanitárius válságok mintegy 80 százalékban – és ez a szám várhatóan még növekedni fog – konfliktusok miatt alakulnak ki, amelyek akadályozzák az alapvető szükségletekhez, többek között a

biztonságos vízhez, az élelmiszerhez és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést.

A jelentés továbbá megállapította, hogy világszerte több mint 473 millió gyermek – tehát a föld minden hatodik gyermeke – él ma konfliktus sújtotta területeken, és a világ a második világháború óta ebben az évben küzd a legtöbb fegyveres konfliktussal. „2024 az UNICEF történetében szinte minden tekintetben az egyik legrosszabb év volt a konfliktusokban érintett gyermekek szempontjából, mind a gyermekek száma, mind az életükre

gyakorolt hatás mértéke tekintetében” – állította Catherine Russell, az UNICEF ügyvezető igazgatója. Egy konfliktusövezetben felnövő gyermek sokkal nagyobb valószínűséggel marad ki az iskolából, lesz alultáplált, vagy kényszerül elhagyni az otthonát – gyakran többször is –, mint egy békés helyen élő gyermek. „Ez nem lehet az új normal Nem engedhetjük meg, hogy gyermekek egy nemzedéke a világ ellenőrizetlen háborúinak járulékos veszteségévé váljon!” – hívta fel a figyelmet az ügyvezető igazgató. A rendelkezésre álló legutóbbi, 2023-as adatok szerint az ENSZ rekordszámú, 32 990 súlyos jogsértést igazolt, melyeket 22 557 gyermek ellen követtek el. Ezek a legmagasabb számok a Biztonsági Tanács által elrendelt megfigyelés kezdete óta. A nők és a lányok helyzete különösen aggasztó, mivel ők gyakran szexuális erőszak áldozataivá is válnak a konfliktusok során.

A konfliktusövezetekben az oktatás terén is súlyos nehézségekkel kell szembenézni. Becslések szerint a konfliktusok sújtotta országokban több mint 52 millió gyermek nem jár iskolába. A Gázai övezetben élő gyermekek és a szudáni gyermekek jelentős része több mint egy évet mu-

lasztott az iskolában. Ukrajnában, a Kongói Demokratikus Köztársaságban és Szíriában az iskolákat megromolták, lerombolták vagy átalakították, így gyermekek milliói maradtak tanítás nélkül.

„A konfliktusövezetben élő gyermekek körében az alultápláltság riasztó szintre emelkedett, s a konfliktusok következtében jelentősen romlott a gyermekek alapvető egészségügyi ellátáshoz való hozzáférése is. A háborús övezetben élő gyermekek naponta küzdenek a túlélésért, ami megfosztja őket a gyermekkoruktól – mondta Catherine Russell. – Iskoláikat lebombázzák, otthonaikat lerombolják, családjaikat szétszakítják. Nemcsak a biztonságukat és az alapvető szükségletekhez való hozzáférést veszítik el, hanem a játék, a tanulás és az egyszerű gyermeki lét lehetőségét is.”

Az ügyvezető igazgató – elítélve, hogy a világ cserbenhagyja ezeket a gyermekeket – így szólított fel: „A 2025-ös évet tervezve többet kell tennünk a helyzet megfordítása, a gyermekek életének megmentése és javítása érdekében.”

Fordította: Hollósi Judit
Forrás és fotó: Vatican News angol nyelvű szerkesztősége

„Istenem, legyőztél, hogy magadhoz magasztalj”

Beszélgetés Serfőző Leventével, Bálint Sándor boldoggáavatási eljárásának egyházmegyei referensével

(Folytatás az 1. oldalról)

A hivatalos posztulátor egy Rómában élő személy, én annyit tehetek a boldoggá avatásért, hogy az egyházmegyében igyekszem megismertetni életpéldáját a hívekkel, a diákokkal, a szegediekkel.

– Mi az, ami különösen megérintette Bálint Sándor személyiségében?

– Nagyon nagy dolog, ha valakinek az élete több területet összeköt. Bálint Sándor hídember. Egyrészt a kultúra képviselője: óriási szellemi műveltsége és széles látóköre egy európai gondolkodóról tanúskodik. Másrészt a szegedi és az alföldi táj kutatója, aki a néprajzot tudományos szinten művelte. Pedagógus, egyetemi tanár volt, aki komoly tudományos munkát végzett. Ami Bálint Sándor híd karakterét tovább erősíti, és igazán mély tartalmat, értéket ad neki, az pedig a hite, amit gyermekkorától kezdve a szívében hordozott. Istenkapcsolata mélyen gyökerezett. Amint azt nemrégiben Gyulay püspök úr megfogalmazta: mindenben, amit tett, ott volt az Isten.

A Teremtővel való mély kapcsolata vezette őt arra is, hogy az üldöztetés idején inkább feladta a karriert, és hűséges maradt a hitéhez. Mindez így együtt tette őt igazi hídemberé. Az is nagyon lényeges, hogy nemcsak szegedi volt, nemcsak alföldi, hanem nagyon is európai, aki nem csak megismerte Európát, de Európával is megismertette az alföldi, a szegedi nagytáját, a szakrális néprajz helyi és regionális értékeit. Néprajzi, tudósi munkája elsősorban ehhez a területhez kapcsolódik. Ugyanakkor fiatal tanárként a harmincas, negyvenes években nagyon komolyan követte a szentatyák tanítását, melyből a keresztény és szociális gondolat komoly hatással volt rá. Mélyen megérintette az egyszerű emberek és a munkásfiatalok sorsa, ezt bizonyítja a KALOT-tal (Katolikus Agrárfűzési Legényegyesületet Országos Tikársága – a szerk.) és annak vezetőjével,

mondhatjuk, hogy korának egyik meghatározó szellemi vezetője is volt.

– Bálint Sándor hitvalló tudós volt. Életét meghatározta a hűség Istenhez, a hazához, a hivatásához. Az isteni kegyelem az egész életét áthatotta.

– A tanítványai és a szegedi barátai számolnak be arról a mély alázatról, ami jellemezte. Ez határozta meg azt, hogyan tanított, hogyan jelen volt az egyetemen, és hogyan elfogadta az őt ért megaláztatásokat. Ezeket éppen Szeged városától, a szűk pátriájától kellett elszenvednie, amelyet annyira szeretett. Nemcsak az istenkapcsolatában volt a sajátja a mély alázat és az elfogadó magatartás, hanem mindazok irányában is, akik körülvették. Nem titkolta, leírta, hogy nagyon-nagyon mélyen fájtak neki a bántások, amiket az élettől és szeretett városától kapott. Van tőle egy nagyon szép idézet a *Breviáriumban*: „Istenem, legyőztél, hogy magadhoz magasztalj. Mindent elvettél, hogy megajándékozz magaddal.” Tudta, hogy mindenben, ami történik, ott van a gondviselő Isten.

Mindent ezzel a ráhagyatkozással fogadott el, és ez átsugárzott az életén. Ez a lelkiület, hozzáállás szinte

őt a gyerekekkel együtt. Bálint Sándor ekkor visszament a volt feleségéhez, élete végéig ápolta, gondoskodott róla, a hűtlenségből született fiút pedig örökbe fogadta.

– Ahogyan Ön is említette, Bálint Sándor életében meghatározó volt a hűség a hitéhez, Istenhez, a családjához és a nemzetéhez. Mély istenkapcsolatáról már szót ejtettünk. Igen, hűséges volt a családjához is, valóban visszafogadta a feleségét és annak gyermekét, akit a nevére vett, nevelt, tanított. Mindenben támogatta, segítette. Feleségét – a gyermek édesanyját – élete utolsó pillanatáig ápolta, gondozta, mindvégig mellette maradt. Ez a hűség éppen Szent József évében rendkívüli hangsúllyal bír. A Szent József-i lelkiesség, amit megtalálunk a *Szentírásban*, gyönyörűen megmutatkozik Bálint Sándor életében. Ő a Szent József-i gondoskodó atyaszág egyik modern megtestesítője. Atyai szeretete a gyermek későbbi családjában is visszhangra talált, hiszen szerették és tisztelték őt. Unokája a közelmúltban Szegeden járt, egy szép megemlékezésen a vendégünk volt.

Nagyon jó szívvel emlékszik vissza Sándor bácsira, akinek hűsége átszötte a családi kapcsolatokat. Az élete során kapott sebeket igyekezett méltósággal és nagy alázattal fogadni. Tiszta szívre vágyott. Leírja, hogy sok minden fájt neki, de senkire nem tudott haragudni. Gyulay Endre püspök atya szokta idézni azokat a mondatokat, amelyeket Bálint Sándor akkor mondott, amikor 1965-ben felfüggesztett börtönbüntetésre ítélték és kényszernyugdíjazták, gyakorlatilag félreállították, azért, mert kölcsönadott valakinek egy valószínűleg Nagy Imréről szóló könyvet. Ezek voltak az utolsó szó jogán elhangzott gondolatai: „Csak arra kéröm az én Uramat Istenömet, hogy soha ne tudjam mög, hogy ki juttatott engem ide. Nem akarom, hogy ellene a lelkömben bármikor is harag keletkezzen. Aki engem ezzel az ellenem kitalált váddal a szégyenpadra ültetett, az nem tudja, mit cselekedett, nem haragszom rá, majd az Úrjézussal elröndözik ezt.” Ez a haragot messze elkerülő tiszta lelkiesség hatotta át a mindennapi életét, tudományos munkásságát, családi és személyes kapcsolatait, végső soron az egész életét.

– Bálint Sándort nagyon erős máriás lelkiület is jellemezte.

– Mária-tiszteletét a családból, a gyermekkorából hozta. Már gyermekként ott imádkozott a ferences Segítő Mária-kegykép előtt a Szűzanya közbenjárását kérve. Szűz Máriához kapcsolódó imádságokat, számos

hagyományt, néprajzi motívumot gyűjtött össze. A Mária-tisztelethez köthető munkájának értéke szinte felbecsülhetetlen. Bejárta Európa számos országát, a Kárpát-medencét, Csíksomlyót és egész Erdélyt, elment minden Mária-kegyhelyre, ha lehetősége nyílt rá. Nemcsak a jőzsefi lelkiület volt erős benne, hanem a mély Mária-tisztelet is.

– Az, hogy Ferenc pápa elismerte Bálint Sándor hősies erényeit, mit jelent a boldoggá avatás folyamatában?

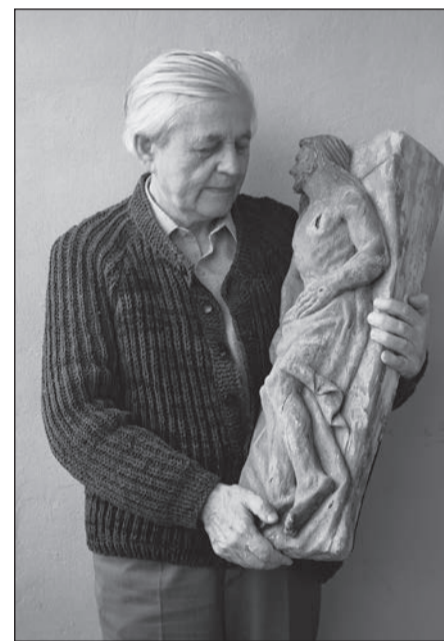
– A boldoggá avatásnak két szakasza van. Az egyik az egyházmegyei szakasz, ez 2005-ben, a tanúk meghallgatásával indult. 2013-ra összeállt a dokumentum, amely a tanúvallomásokot és Bálint Sándor életének legfontosabb eseményeit foglalja össze. Az illetékesek ezt még abban az évben átadták Rómában a Szent-éavatási Ügyeg Kongregációjának, amely befogadta és vizsgálni kezdte.

Hét évvel később egy teológusokból álló bizottság az ügynevezett positio alapján újra megvizsgálta Bálint Sándor életét, és hősies erényeit megismerve döntést hozott.

Ennek a római szakasznak az utolsó lépése történt meg most májusban, amikor a bíborosokból, főpapokból álló bizottság döntést hozott, és Ferenc pápa elé terjesztette Bálint Sándor ügyét. A Szentatyá elismerte Bálint Sándor életének hősies erényeit, ami azt bizonyítja, hogy a szegedi hitvalló tudós életszentségben élt. Mostantól azért kell még inkább imádkoznunk, hogy a közbenjárására valóban csoda történjen. Eddig is számos, az ő közbenjárásának tulajdonított imameghallgatásról, gyógyulásról kaptunk már visszajelzést, ezeket most egységesíteni és dokumentálni kell. Bízunk abban, hogy megnyílik az út a boldoggá avatás felé.

Bodnár Dániel
Fotó: Lambert Attila

Bálint Sándor (1904–1980) néprajzkutató, egyetemi tanár neve november 21-én felkerült az embermentők listájára a budapesti Holokauszt Emlékközpont honlapján. Ortutay Gyula (1910–1978) néprajztudós, politikus felesége Kemény

(Klein) Zsuzsanna, kassai zsidó családból származó tánc- és mozulatművész volt, aki 1944-ben Bálint Sándor segítségével, Bálint Sándor feleségének irataival hónapokig rejtőzködött a Szent Szív Társaság (Sacré Coeur) Sophianum Leánygimnázium és rendházban Budapesten, a Mikszáth Kálmán téren. Ezt Ortutay Tamás (született: 1946) 2024. november 20-án írásban igazolta. Bálint Sándor, „a legszögédibb szögédi”, a szocializmus évtizedeiben periferiára szorított néprajztudós egész életét meghatározta a hűség: Istenhez, a hazához, szülővárosához, Szegedhez és választott hivatásához. „Az én másokért adatott” – vallotta. „Mindenkinek igaza van. Bizonyára igazuk van a protestánsoknak és a humanistáknak, igazuk van a demokratáknak és a bolsevistáknak. Ha azonban a ti igazságotok nem lesz több a farizeusokénál és írástudóknál, ugyan mit nyertek vele? Az igaz-

ság nem más, mint a szeretet, az a szeretet, amely meggyalázva, halálra vérezve is több a világ fiainak minden igazságánál” – fogalmazott *Breviáriumban*.

Ezért az őszinte szeretetért naivnak, nem e világból valónak tartották, és megmosolyogták, „holott ő mindezt őszintén, természetesen, mesterkéletlenül élte. Tiszta személyisége valami nagy belső nyugalmat és derűt árasztott. A Krisztushoz tartozás nyugalma és derűjét, az örök életbe vetett hit reménységét. Önmaga, nemzete, a szomszéd népek, az emberiség sorsát mindig transzcendens távlatban látta és szemlélte. Ez tette őt derűssé, őszintévé és nyitottá” – írta Barna Gábor néprajztudós az *Isten szolgája, Bálint Sándor, a szolgáló szeretet példaképe* című kötetben, melyet Bálint Sándor műveiből és a róla szóló munkákból állított össze.

Bálint Sándor életműve a magyar néprajztudomány nagy öröksége, ám a szegedi egyetem egykori professzorát a 20. század nem kényeztette elismerésekkel;

különösen szeretett szülővárosa részéről folyamatos mellőzésben részesült. 1980. május 2-án Budapesten halálos kimenetelű utcai baleset érte. Kómába esett, amelyből már nem tért vissza, május 10-én meghalt. Temetésén Szegeden – a kommunista hatóságok tiltakozása ellenére – több ezren vettek végső búcsút tőle.

Forrás: Etnoszeged.hu
Fotó: Móra Ferenc Múzeum

Ima Isten szolgája Bálint Sándor boldoggá avatásáért

Istenünk! Te megengeded nekünk, hogy a kegyelmedet felhasználó embereket mint példaképeket magunk elé állítsuk és a magunk hivatásában, életében követni próbáljuk. Sándor szolgád szeretett Téged, és mindig figyelt lelkiismerete szavára, amelyben a Te szavadat akarta felismerni és utasításodat megvalósítani. Ezért képezte magát, ezért ment a nép közé, hogy a magyar vallásos kultúra gyöngyszemeit mindnyájunk számára hitet növelő kincsé tegye. De megaláztatásának és szenvedéseinek útján is Benned bízott, Téged nézett és a Te erőddel győzött emberi szenvedélyein. Add meg neki a hozzád hűségeseknek megígért mennyei örök életet, és add meg nekünk, hogy őt a boldogok között tisztelhesük és így még inkább példaképünknek tarthassuk! Krisztus, a mi Urunk által. Amen

Kerka Jenővel való közös munkája a szegedi tanyavilágban.

Bálint Sándor egyszerre volt alsóvárosi, szegedi, alföldi, magyar és ugyanakkor európai gondolkodású ember. Ezt bizonyítja az a komoly közéleti munka is, amit parlamenti képviselőként vállalt. Hitte, hogy a demokratikus átalakulást a magyar katolikusoknak és a magyar Egyháznak is elő kell mozdítania. Felelősséget érzett Egyházáért, az országért és azokért az értékekért, melyek az evangéliumban és a népi kultúra gazdag világában gyökereznek.

– Képviselői szerepvállalása már 1945 utánra esik...

– Igen, a Barankovics István vezette Keresztény Demokrata Néppárt országgyűlési képviselője lett, de el-

tapintható volt a hétköznapjaiban, akár a katedra mögött, amikor tanított, akár az utcán, amikor valaki találkozott vele, vagy amikor betért az alsóvárosi ferences templomba, ahová gyermekként, majd felnőttként is járt. Hátul, letérdelve imádkozott, csöndben, félrevonulva. Ez a csendben imádkozó, félrevonult ember ugyanakkor egy művelt, rendkívüli tehetséggel és mély hittel megajándékozott ember volt. A tanítványai, a barátai, sőt az ellenségei is így ismerték: alázatosnak, szerénynek, aki az életszentség hírében állt.

– Van egy számomra különösen megrázó és felemelő történet Bálint Sándor életében: a felesége elhalt, és egy másik férfitől gyermeke született. Később, amikor az asszony súlyos beteg lett, az a férfi elhagyta

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPENZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra.

SZOLGÁLTATÁS

ÓLÓMŰVEG ABLAKOK restaurálását, tervezését, kivitelezését több évtizedes tapasztalattal vállaljuk. Tóth Erzsébet. T.: 06/20-438-5993; www.uvegfestes-stainedglass.hu

FOGOSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén házról is. T.: 06/1-213-5726

IMAÓRA

Kútvolgyi Szűz Mária-engesztelőkápola: engesztelő virasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltárszentség előtt. 22 órakor szentmise. Cím: Budapest XII., Galgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75–77.) szent-ségimádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karitász-csoportjának szándékára, a harmadikon az imalábadá elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirasztást tartunk Magyarországon, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családközvetítő városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmisék után a kistemplomban beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriplebania.hu/>

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a budapest-belvárosi Nagybaldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Mórca Zsigmond út 141.): január 23-án 18 órától 26-án 13 óráig Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Életszakaszok belső gyógyulása”. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

„Ne félj, nem itéllek el!” címmel az abortusz, a vetélés, a lombikbaba elvesztésének fájdalmát hordozóknak lesz lelkigyakorlat Budapesten, 2025. január 30 – február 2. között, Kovács Ferenc állandó diakónus és Kovácsné Treer Mária mentálhigiénés lelkigondozó vezetésével. A lelkigyakorlat során évtizedes tapasztalatra és mély elköteleződésre támaszkodva nyújtanak célzott segítséget az élet különféle veszteségeivel szembenézőknek. A részvételnek nem feltétele a vallásgyakorlás. Jelentkezés: nefeljnemitelkeke@gmail.com vagy 06/20-823-2201 (Treer Mária).

MEGHÍVÓ

Görögkatolikus Szent Liturgia a libanoni Szent Charbel remete tiszteletére és közbenjárását kérve Budapesten, január 22-én, vasárnap 17.30 órától a gazdagréti Szent Annyalok római katolikus templomban (Budapest XI., Gazdagréti út 14.). A szertartást bemutatja: Kocsis Tamás dél-budai görögkatolikus szervezőlelkész. A szentmise végén ereklyés áldás és olajkenet lesz, amely fiola olaj a Szent Charbel libanoni nyughelye előtt égő olajmécsből származik. Az olajkenet kegyhelyhez kötődő szentelmény. A szentmise előtt litánia és közös imádság lesz. A szentmise után személyes közbenjáró imádság kérhető. Minden érdeklődőt szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://szentannyalok.hu>

Emlőbetegek Szent Agáta-miséje, 25. alkalommal, az óbudai főplébánia-templomban (az Árpád híd budai hídfőjénél) 2025. február 8-án, szombaton 18 órától. Ünnepi mise keretében köszöntjük Szent Agátát, az emlőbetegek védőszentjét az óbudai főplébánia, a Curate Infirmos Orvosközösség és a Magyar Rákellenes Liga szervezésében. Főcelebráns: Tercsi Zoltán protonotárius kanonok. Közreműködik a Vásárhelyi Zoltán férfikar Ress Tamás vezényletével. Orgonál Szezsák János. Műsoron Fauré: Messe basse férfikari változat, valamint Rapicavoli-, Gounod-, Cherubini-, Campodonico-művek. Minden érintettet és érdeklődőt szeretettel várunk. Imádkozzunk együtt az emlőbetegek gyógyulásáért védőszentjükhöz, Szent Agátához!

NYÍLT NAP

A Gál Ferenc Egyetem (GFE) szegedi Teológiai Kara január 15-én, szerdán 14 órakor nyílt napon várja a hitéleti és az egyetem világi – gyulai, békéscsabai és szarvasi székhelyű – karainak szegedi kihelyezett képzései iránt érdeklődőket. A teológia, a katekéta-lelkijátsztori munkatárs és a hittanár szakokról, a felvételi követelményekről tájékoztatják az érdeklődőket vagy érettségire készülőket Szegeden, a Dóm tér 6. szám alatti épületben. A diplomások számára mesterszakként választhatók a hittanár–nevelőtanár, a keresztény

AZ ÚJ EMBER
ELŐFIZETÉSI AJÁNLATA

KIADVÁNYAINK 2025-ÖS ÁRAI

Új Ember hetilap: **445 Ft/lapszám**
Adoremus havi liturgikus kiadvány: **1550 Ft/lapszám**

EGYPÉLDÁNYOS ELŐFIZETÉSI ÁRAINK

ÚJ EMBER hetilap

éves előfizetés (52 megjelenés): **23 140** forint
féléves előfizetés (26 megjelenés): **11 570** forint
negyedéves előfizetés (13 megjelenés): **5785** forint

ADOREMUS havi liturgikus kiadvány

éves előfizetés (12 megjelenés): **18 600** forint
féléves előfizetés (6 megjelenés): **9300** forint
negyedéves előfizetés (3 megjelenés): **4650** forint

ÚJ EMBER hetilap és ADOREMUS együtt

kedvezményes éves előfizetés: **37 240** forint
kedvezményes féléves előfizetés: **19 370** forint

Az egyéni előfizetés részleteiről bővebb tájékoztatás kapható e-mailen: terjesztes@ujember.hu és telefonon: **+36 1 235-0484, +36 1 633-3132**

Új Ember

Adoremus

egyház- és művelődéstörténet, a pasztorális tanácsadás és szervezettfejlesztés szakok, valamint különböző szakirányú továbbképzések. A nyílt napra a www.gfe.hu honlapon lehet regisztrálni.

FELVÉTELI

A Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, Kelet-Magyarország egyetlen katolikus pedagógusképző felsőfokú intézménye felvételt hirdet a 2025 szeptemberében induló képzések felvételi eljárására. Szeretettel várják a jelentkezőket a 2025/2026. tanév nappali és levelező tagozatos (állami ösztöndíjas és költségtérítéssel) képzéseire 2025. február 15-ig. A levelező tagozatos képzésekre 2025. május 30-ig lehet jelentkezni. További információk a <https://szentatanaz.hu/> oldalon, illetve a Tanulmányi Osztályon a 06/42-597-602 telefonszámon vagy a tanulmanyigyek@szentatanaz.hu e-mail címen.

RAJZPÁLYÁZAT

A TILMA a Gyermekművészeti Közhasznú Alapítvány újra meghirdeti gyermekrajzpályázatát. A téma a mexikói Guadalupei Szűzanya jelenésének története. Beküldési határidő: 2025. március 31. A képek bármely technikai megoldással készülhetnek A3-as méretben. A művek hátoldalára nyomtatott betűkkel fel kell írni a pályázók nevét és életkorát, elérhetőségeiket, a kép címét és a felkészítő tanár nevét. A rajzokat postán maradó címre: Magyarország, 3000 Halvan, 1. sz. főposta (Grassalkovich út 1.), vagy skennelve a tilma@freemail.hu e-mail-címre kell elküldeni. A 20., jubileumi kiállítás megnyitó- és díjkiosztó ünnepségének ideje: 2025. április 26., szombat 12 óra. Az ünnepséget Orosz Lóránt OFM, a mátraverebély-szentkúti nemzeti kegyhely igazgatója és Prokopp Mária művészettörténész nyitja meg.

KVÍZJÁTÉK

Ismerjük meg közösen Bódi Mária Magdolna életét! A Veszprémi Főegyházmegye szeretettel hív mindenkit, hogy egy izgalmas kvíz keretében fedezze fel a boldoggá avatás előtt álló Bódi Mária Magdolna életét és példáját. Az első kvízkiértékelés az *erőforrások/hit* hívszavakhoz kapcsolódik, és időszaka 2024. december 25-től 2025. január 12-ig tart. A megfajítás beküldésének határideje: 2025. január 12.
Bódi Mária Magdolna élete tele van tanulságokkal és inspiráló pillanatokkal, amelyek ma is irányt mutathatnak nekünk. A kvíz segítségével nemcsak jobban megismerheti Magdi személyiségét és hitét, hanem saját lelki életében is erősödhet. A kvíz kitöltők között minden időszak végén kisorsolnak egy *Bódi Mária Magdolna öröksége* című értékes tanulmánykötetet. A sorsolás és eredményhirdetés időpontja: 2025. január 13. A nyertest e-mailben értesítik, az eredményeket a veszprémi érsekség honlapján is közzéteszik. Bővebb információ a <https://www.magyardurir.hu/hazai> oldalon található cikkben.

JÓTÉKONYSÁGI KONCERT

Ferences jótékonyági koncert az autizmussal élőkért címmel 2025. január 16-án, csütörtökön 19.30-tól a Zeneakadémia nagyeremében egy kifejezetten erre az alkalomra összeállított produkcióval áll színpadra a Söndörgő együttes, valamint Kelemen Barnabás és Kokas Katalin. A jótékonyági koncert bevételét a Magyarok Nagyszonyja Ferences Rendtartomány teljes egészében a gyöngyösi Autista Segítő Központ támogatására fordítja. Az est fővédnökei: Sulyok Tamás köztársasági elnök és Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek. Bővebb információ: www.jegy.hu

KIÁLLÍTÁS

„Istenek Kintse Tárháza” címmel kiállítás tekinthető meg az esztergomi Bibliotheca ferences vonatkozású ritkaságaiból Esztergomban, az Esztergom Főszékesegyházi Könyvtárban (Esztergom, Pázmány Péter u. 2.). A kiállítást rendezte: Dobó Judit, Németh Boglárka, Ócsai Eszter.

LOURDES-I ZARÁNDOKLAT REPÜLŐVEL
AZ ELSŐ JELENÉS ÉVFORDULÓJÁN

február 9-12. | 4 nap | 349.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA,
CASCIÁBA ÉS ASSISIBE

március 10-16. | 7 nap | 399.900 Ft/fő

MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT

március 12-16. | 5 nap | 149.900 Ft/fő

FATIMAI ZARÁNDOKLAT

március 12-17. | 6 nap | 414.900 Ft/fő

ZARÁNDOKKÖRÚT DÉL-OLASZORSZÁGBA

(NÁPOLY - AMALFI-PARTVIDÉK - CAPRI)

március 12-17. | 6 nap | 449.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT DÉL-OLASZORSZÁGBA

(PIO ATYA ÉS SZENT MIKLÓS NYOMÁBAN)

április 3-8. | 6 nap | 419.900 Ft/fő

MÁLTAI ZARÁNDOKKÖRÚT

április 3-7. | 5 nap | 459.900 Ft/fő

HÚSVÉT RÓMÁBAN

április 17-21. | 5 nap | 374.900 Ft/fő

LOURDES-I ZARÁNDOKLAT REPÜLŐVEL

május 1-4. | 4 nap | 334.900 Ft/fő

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA

+36 20 500 5050

www.viasacra.hu

Ajándékot keres névnap, születésnap, házassági évforduló alkalmából, sikeres vizsgához vagy más örömteli pillanathoz? Nálunk minden alkalomra megtalálja a megfelelő kiadványt.

Az Új Ember könyvesboltban
(V. Ferenciek tere, Kárpátia udvar)
január 9-étől a megszokott nyitvatartással,
hétfőtől péntekig 9-től 18 óráig
várjuk szeretettel kedves vásárlóinkat.

Jöjjön el üzletünkbe vagy böngésszen
és rendeljen webáruházunkban:
<https://bolt.ujember.hu>

Új Ember
KATOLIKUS HETILAP

Kiadja a Magyar Kurír
Terjeszti a Magyar Posta Rt.
Hírlap Üzletág, előfizethető
a kiadónál, a postán.

Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • Ügyvezető: Tolonics Gergely
ISSN 0133-1205

KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG
ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
LAPZÁRTA: 2025. január 6.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István
Lapszerkesztő: Baranyai Béla • Lapszerkesztő-helyettes: Körösy László
Szerkesztőség: Agónás Szonja, Bodnár Dániel, Fábrián Attila, Gátas Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hollósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Náduvvari Dorottya, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet
Olvasószerkesztő: Koditek Bernadett
Korrektor: Szántó István • Tördelés: Kuzma Angéla
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.
Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933
www.ujember.hu • e-mail: mk@katolikus.hu

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu
Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén.
Egyéni egypéldányos előfizetés belföldről negyedévre: 5460 Ft, fél évre: 10 920 Ft, egy évre: 21 840 Ft.
Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).
Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt.ujember.hu
Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu
Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása:
+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

Szentévek emlékezete

Török Csaba írása (2. rész)

Szentévek emlékezete a pápai érmeiken című időszaki kiállítás nyílt meg az esztergomi Keresztény Múzeumban 2024. november 17-én a 2025. évi jubileum megnyitására készülve. A megnyitón Török Csaba tartott előadást, amelynek szerkesztett változatát közöljük. Mostani számunkban az előadás második részét olvashatják.

A jeruzsálemi szentély, később a keresztény szent helyek (a vértanúk sírjait őrző templomok, székesegyházak, kegyhelyek) kapui szimbolikusan a mennyországra nyíltak. Ez fejeződött ki a középkori művészet csodálatos alkotásain. Az oroszlánok vagy sasok által őrzött, a többrétű ívhajtással övezett, ilyen módon a fejünk fölé boruló égboltokat, pontosabban azok megnyílását jelképező templomajtók gyakran viselték e feliratot: „Milyen félelmetes ez a hely! Nem más ez, mint Isten háza és a menny kapuja!” (Ter 28,17). Olykor-olykor megtoldották ezzel: „Csak az igazak mennek át rajta!” A hegyi beszédben maga Jézus is alkalmazta ezt a képes beszédmódot: „Milyen szűk a kapu és szoros az út, amely az életre visz, és milyen kevesen vannak, akik megtalálják!” (Mt 7,14).

Az ősi, általános emberi és sajátos bibliai szimbolikát VI. Sándor pápa 1500-ban kapcsolta össze a szentévek addigra meggyökeresedett gyakorlatával. A szentévmegnyitásának rítusa keretében kitérte a Szent Péter bazilika kijelölt kapuját, majd az esztendő lezárásakor rendelkezett a befalazásáról (hogy a szentéven kívül senki ne léphessen át rajta, kifejezve a kegyelmi esztendő kivételességét, összehasonlíthatatlanságát). Idővel állandósultak a négy pápai bazilikában található szent kapukra vonatkozó szabályok.

A Szent Péter-bazilikában lévő hagyományosan a pápa nyitja meg, a többi egy általa megbízott bíboros is kitarthatja. Amikor véget ér a szentév, egy fém hengerben elhelyezik a meghirdető bullát, a megnyitással és bezárással kapcsolatos dokumentációt, esetlegesen az emlékérmeket, s mindezt behelyezik a kapunyitást a templom belseje felől elzáró falba, helyét egy keresztvesetű márványlappal jelölve meg. A hívó jámborság keretei is rögzültek. A szent kapun mindig csak befelé haladhatunk, a templomból való kilépésre nem használhatjuk. Imádsággal, bűnbánattartással, adott esetben szentgyónással készülünk erre. Amikor a kapuhoz érkezzünk, letérdelünk, s megérintjük a küszöbét. Imát mondunk a teljes búcsú kegyelmének elnyeréséért, a Szentatya szándékára.

Ily módon a kapun belépés egyszerű, mindennapos gesztusa vallásos cselekménnyé, imádságos alkalommá nem esül, s erővel, mély szimbolikussággal fejezi ki átmenetünket ebből a világból az isteni valóságba. A pápák

egyes kivételes alkalmakkal engedélyt adtak arra, hogy a szentévekhez kapcsolódóan a négy római bazilikán kívül is nyissanak szent kapukat. Ennek vagy az volt az oka, hogy különös kegyet gyakorolt az egyházfő (mint pl. Benevento, Nápoly, Lisszabon esetében), vagy pedig arról volt szó, hogy a falakon kívüli Szt. Pál-bazilika lezárása okán esetleg egy másik templomot jelöltek ki zarándokcélpontként.

A 21. században a szent kapuk hagyománya jelentős fejlődésen ment át. Ugyan formálisan nem jubileumról volt szó, ám mégis meg kell emlékeznünk a Szent Pál-évről, amelynek keretében a népek tanító mestere születésének 2000. évfordulójáról emlékeztünk meg. XVI. Benedek pápa ekkor azt kérte, hogy minden egyházmegyében jelöljenek ki egy templomot, amely az ünnepi megemlékezések és az év során tartott Szent Pál-zarándoklatok helyszíne, célpontja lehet. Ezzel mintegy előrevetítette utóda, Ferenc pápa döntését, aki az Irgalmasság rendkívüli szentéve (2016) alkalmából elrendelte, hogy minden egyházmegyében nyissanak szent

dokhelye volt. Már a 2. század első feléből vannak régészeti leletek, amelyek azt mutatják, hogy, miként Szent Péter és Szent Pál írja, a Római Birodalom egész területéről érkező zarándokok célpontjává lett.

A Santa Maria Maggiore-bazilika szent kapuját Szűz Mária, Isten Anyja ünnepén, január 1-jén nyitotta meg Rolandas Makrickas bíboros

Vízkereszt ünnepe alkalmából, 2025. január 5-én James Harvey bíboros, a római Falakon kívüli Szent Pál-bazilika főpapja Ferenc pápa megbízásából kinyitotta a pápai bazilika szent kapuját

kapukat, adott esetben akár többet is, annak megfelelően, hogy mely szentévek bírnak különös jelentőséggel az adott helyi egyház életében. Ennek a kezdeményezésnek eredményeképpen Esztergom városa is otthont adott egy szent kapunak: a bazilika nyugati, úgynevezett királyi kapuját díszítették fel s nyitották meg ünnepélyesen. Maga a pápa még egy korábban példa nélküli döntést hozott: a hivatalos kezdést, december 8-át (a II. Vatikáni Zsinat lezárásának napját) megelőzően a Közép-Afrikai Köztársaságban szent kaput nyitott a bangui székesegyházban (november 29.). Ezzel az irgalmasság gondolatát, evangéliumi üzenetét szerette volna közelebb hozni ehhez a polgárháborútól sokat szenvedő országhoz, de az egész világhoz is.

A zarándoklás ideje

Róma mindig is a keresztény világ legfontosabb zarándokhelye volt. Már a 2. század

A szentévek immár több mint hétszáz éves gyakorlata eképpen a már meglévő zarándoklási hagyomány koronájává lett. Ilyenkor az egész világról hatalmas tömegek indultak és indulnak meg az Örök Város felé. Az új közlekedési és kommunikációs technológiáknak hála, a 2000. esztendő Nagy Jubileuma egészen kivételes módon vonzotta az öt földrész katolikusait „Szent Péter küszöbéhez”.

II. János Pál pápa aktívan elő is mozdította ezt a zarándoklatot, hiszen korszakhatárként, az emberiség jövője szempontjából igen jelentős kegyelmi pillanatként jelölte meg az ezredfordulót megelőző kegyelmi évet. Megrendítő szertartásokra került sor, mint például a Katolikus Egyház tagjai által elkövetett bűnökért való bocsánatkérés, vagy a 20. század vértanúiról és hitvallóiról való megemlékezés a Colosseumnál. Emellett nem telt el hét, hogy nemzeti zarándoklatokat vagy egyes hivatások speciális zarándok-

latait ne tartották volna meg Rómában. Magyarok Nagyszombat ünnepéhez kapcsolódóan (október 8.) hazánk katolikus közössége szervezett nemzeti zarándoklatot az Örök Városba.

denhol, mindenkor, mindenkit elérhet, ezért a rendkívüli évek meghirdetése, a nagy költségek, nehéz szervezés által megvalósított római zarándoklat fölösleges. Van igazság ebben a meglátásban, hiszen a

Szentbeszédében a Szentatya ezt mondta: „...a meghalt és feltámadt Krisztusban gyökerező remény az, amelyet ünnepelni, befogadni és az egész világnak hirdetni akarunk a közelgő, hamarosan kezdődő szentévből.

[...] Szeretteim, miközben az imánk szentéve, emeljük szívünket Krisztushoz, hogy reményálmok legyünk ebben a kétségbeeséstől szenvedő civilizációban. Tetteinkkel, szavainkkal, mindennapi döntéseinkkel, a szépség és a kedvesség magjainak türelmes vetésével, bárhol legyünk is, a reményt akarjuk dalolni, hogy dallama rezgésbe hozza az emberiség húrjait, örömet ébresszen a szívekben, és bátorságot adjon az élet felvállalására.”

Magában pedig ezt olvassuk: „A következő jubileum a soha le nem nyugvó, isteni reménytől jellemzett szentév lesz. Segítsen abban, hogy mind az Egyházban, mind a társadalomban, a személyes kapcsolatokban, a nemzetközi kapcsolatokban, a személyi méltóságának előmozdításában és a teremtett világ tiszteletében megtaláljuk a szükséges bizalmat. A hívó tanúságtétel váljon a valódi remény kovászává, az új és az új föld (vö. 2Pt 3,13) meghirdetése.

”

Emberi érzékenységünk,

befogadásra való

nyitottságunk, lelki

készségünk, szívbeli

fogékonyságunk

segítségét nyer

a „kegyelem esztendeje”

által arra, hogy

tudatosabban

legyünk azok, akik

vagyunk: reményből

és reményben

élő lények

sévé a világban, ahol igazságban és egyetértésben élhetnek együtt a népek, amelyek az Úr ígéretének beteljesülése felé törekednek. Mostantól engedjük, hogy vonzon minket a remény, és hogy általunk átragadjon mindazokra, akik vágnak rá. Életünk mondja el nekik: »Remélj az Úrban, légy erős, bátor legyen szíved, és bízzál az Úrban!« (Zsolt 27,14). A remény ereje töltse el jelenünket, bizalommal várva az Úr Jézus Krisztus újbóli eljövételét, aki a dicséret és a dicsőség most és mindörökké!”

Fotó: Vatican News

Miért van szükség a szentévre?

Valaki talán azt mondhatná: az isteni kegyelem min-

Szentírás sokszorosan biztosít minket Isten segítő és szerető jelenlétéről, minden emberhez közel hajló jóságáról és irgalmáról. Másként fogalmazva azt mondhatjuk: az Istennek nincsen szüksége arra, hogy efféle módokon szólítsa, érintse és mentse meg azokat, akiket szeretetével övez és az üdvösségre hív. Mi azonban emberek vagyunk, térben és időben élő lények.

E négy dimenzióhoz való kötődésünk létezésünk alapját képezi. Személyes életünknek megvannak a kedves helyei és idői: emlékek, kapcsolatok, életesemények jelölik ki ezeket. A családi szeretet nem egy születésnapon vagy évfordulón születik meg, mégis elengedhetetlenek ezek a találkozások ahhoz, hogy kifejeződést nyerjen. Kötődéseinket és kapcsolatainkat megünnepelve megerősödünk, megbékélünk, örömmre találunk, s más szívvel-lélekkel indulunk tovább a hétköznapi útján. Hasonlótló élnünk meg a szentévek során: a „minden kegyelem Istene” (1Pt 5,10) „mindenek fölött áll, mindent áthat, és mindenben benne van” (Ef 4,6). Emberi érzékenységünk, befogadásra való nyitottságunk, lelki készségünk, szívbeli fogékonyságunk mégis segítséget nyer a „kegyelem esztendeje” által arra, hogy tudatosabban legyünk azok, akik vagyunk: reményből és reményben élő lények.

Ferenc pápa 2024. május 9-én (a mennybemenetel ünnepén) hirdette ki a Lateránban a *Spes non confundit* (A remény nem csal meg, ld. Róm 5,5) kezdetű bulláját, amellyel meghirdette a 2025. évi (27. rendes) jubileumot. Erre vesperás keretében került sor.

HÍREK KÉPEKBEN

• A Miskolci Egyházmegye gyermekvédelmi intézményét az alapító püspök Árvagondozó Szent Zotikosz védelmébe ajánlta, akinek emléknapját december 30-án ünnepli a Görögkatolikus Egyház. Az emléknapon a tolsvai Szent Zotikosz Gyermekvédelmi Intézmény dolgozói és gondozottjai 2024-ben is Orosz Atanáz miskolci megyéspüspökkel együtt adtak hálát az elmúlt esztendő gyegyelmeiért.

• Több mint tízezer hajléktalan emberen segít majd Magyarországon, Szlovákiában, Bulgáriában, Lengyelországban és Romániában az Európai Unió 2024. október 1-jén indult SOLACE-CEE projektje, amelynek keretében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat (MMSZ) digitális egészségügyi szolgáltatásokat fejleszt a következő három évben.

• „Az Egyház hagyományát követve elsőszünetkor különösen a papság ajándékát köszönjük meg, és nagy bizalommal imádkozunk papi és szerzetesi hivatásokért főegyházmegyeink számára” – fogalmazott Udvardy György veszprémi érsek január 2-án a devecseri Páduai Szent Antal-templomban, ahol bemutatta az új év első, szentségimá-dással egybekötött elsőszüneti szentmiséjét.

Zarándokút a Szent Péter térre

Átadták a kezdő állomást a Conciliazione sugárút elején

2024. december 23-án átadták a Szent Péter térre vezető római zarándokút kezdő állomását, a Conciliazione sugárút elején található, teljesen felújított Piusz teret (Piazza Pia).

A teret 1929-ben hozták létre az olasz állam és a Vatikán közötti „kiengesztelődés” (conciliazione) jeleként. A most felújított tér, az alatta húzódó, a gépjármű-forgalom számára kialakított aluljáró és a térről induló zarándokfolyosó átadásán részt vett Rino Fisichella érsek, az Evangelizáció Dikasztériumának proprefektusa, a szentév pápai delegátusa; Pietro Parolin bíboros államtitkár, Giorgia Meloni olasz miniszterelnök és Matteo Salvini közlekedési miniszter.

A Szent Péter tér és a Piusz tér a kettőt összekötő Conciliazione sugárúttal Róma legna-

tal épített, hat méter mélységben található városi közmosodára, úgynevezett fullonicára bukkantak. A területet a régészek feltárták, majd az adatrögzítés után vissza kellett temetni. Emiatt jelentősen késett a tér átadása. A széles Conciliazione sugárút jobb oldalán elegáns fehérmészkő virágtartók sora fog közre egy négy méteres sávot, amely folyosóként a város központjából az Angyalhídon át a Piusz térre érkező zarándokokat egyenesen a Szent Péter térre vezeti. A jubileum új terének egyik oldalán meghagyták Olaszország egyik védőszentje, Sienai Szent Katalin szobrát. A szentnek köszönhető többek között, hogy a pápai székhely az avignoni fogság után, 1377-ben vissza került Rómába.

Giorgia Meloni miniszterelnök „kisebb csodának” nevezte, hogy időben elkészült az új zarándokfogadó és egyúttal zarándokindító

gyobb gyalogos zónája lett, ahol 150 ezer ember fér el. Az átadáson a köszöntőbeszédet során elhangzott, hogy a 450 munkanap alatt elvégzett, 86,3 millió euró (körülbelül 35 milliárd forint) összegű beruházás során sok nehézséggel kellett szembenézni.

Az új aluljáró építésekor az Angyalvár mellett, a Tiberis partján egy Caligula császár ál-

állomás, míg Matteo Salvini miniszter azt hangsúlyozta, „az egész ország számára példaértékű” volt, hogy a hatalmas építési területen hazai és külföldi diákok együtt dolgoztak a képzett építész szakemberekkel és archeológusokkal.

Forrás: Vatikáni Rádió
Fotó: Vatican News

Észtország vértanú érseke

Ferenc pápa jóváhagyta Eduard Profittlich SJ boldoggá avatását

Ferenc pápa december 18-án fogadta Marcello Semeraro bíborost, a Szenttéavatási Ügyek Dikasztériuma prefektusát, és felhatalmazta 21 dekrétum kihirdetésére. A Szentatya többek között elismerte Eduard Profittlich SJ érsek vértanúságát, aki Észtország apostoli adminisztrátora volt 1931-től haláláig – ezzel megnyílt az út boldoggá avatása felé.

gába Hollandiában, mivel addigra kitiltották a jezsuitákat a „második birodalom”, vagyis a bismarcki császárság területéről.

ták, Kirovba, egy Moszkvától mintegy 950 kilométerre fekvő városba deportálták, az ottani börtönben hunyt el 1942-ben, 51 éves korában.

A mostani örömhír három hónappal azután érkezett, hogy Ferenc pápa az észt apostoli adminisztratúrát egyházmegyei rangra emelte, s így létrejött a Tallinni Egyházmegye. „Profittlich érsek kicsit olyan volt, mint Mózes – fogalmazott Philippe Jourdan. – Bár szerette volna, nem láthatta meg az ígéret földjét saját szemével.” Az észt egyház olyannyira kicsi, hogy Philippe Jourdan püspök szerint bizonyos értelemben az Egyház periferiájának számít, ezzel a boldoggá avatással azonban a középpontjában fogják érezni magukat.

Észtországban napjainkban is kicsiny a katolikus közösség, mintegy 7 ezer hívőt jelent, vagyis a teljes népesség 0,5 százalékát. „Még ha komplikált is a jelenlegi helyzet – folytatta Tallinn püspöke –, szerintem ez csodálatos hír az oroszországi katolikusok számára is, mivel a Moszkvai Főegyházmegye indította el Profittlich érsek kanonizációját 21 évvel ezelőtt.”

A jezsuita vértanú boldoggáavatási ügyének egyházmegyei posztulátora Marge-Marie Paas volt, a Tallinni Egyházmegye kommunikációs igazgatója, aki a Vatican Newsnak elmondta, a mártír érsek a hit és a remény példáját nyújtja majd sok ember számára. „Püspöki jelmondata a »Hit és béke« volt. Biztos vagyok benne, hogy Profittlich érsek bátorítani fog minket, hogy szüntelen szívünkben hordozzuk a hitet és a békét, még a legnehezebb időkben is.”

Fordította: Verestói Nárcisz
Forrás: Vatican News angol nyelvű szerkesztősége
Fotó: Vatican Media

A Béke bárkája Kelecsényben

„A szenvedésben két út közül választhatunk: választhatjuk a gonosz vagy az áldás útját” – ezekkel a szavakkal fordult Lucsok Péter Miklós OP munkácsi megyéspüspök a Gyermek lelki sebeinek gyógyulása programban részt vevő gyerekekhez és a kísérő felnőttekhez december 26-án Kelecsényben.

A kárpátaljai Kelecsényben található „Béke bárkája” megújulási és rehabilitációs központ, amelyet Okszana és Volodimir Zavadszkij vezetnek, áttelepült gyermekek számára szervez megújulást elősegítő napokat. A Gyermek lelki sebeinek gyógyulása című programban jelenleg Szumi megyéből érkezett gyermekek és az őket kísérő felnőttek

tát, tegyék a jót, segítsék a szükségben szenvedőket. Okszana és Volodimir Zavadszkij elmesélték, hogy az ország keleti részéről érkező gyerekek megsegítésével kezdtek a szolgálatukat. Olyan gyerekeknek segítettek, akik a háború következtében kerültek nehéz helyzetbe, emiatt érkeztek Kárpátaljára, ahol új életet kezdhettek a munkácsi egyházmegyének

vesznek részt. A gyerekek a „Béke bárkája” önkénteseivel együtt közel hatvanan voltak jelen a programon.

A rehabilitációs központot nemrégiben létesítették régi épületek, garázsok helyén. A felelősségteljes önkéntesek és jótévedők erőfeszítésének köszönhetően a központ lassacskán egy gyerekek számára kialakított kellemes helyszínné alakult. A központ felelősei azt mondják: azért vannak ott, hogy megtegyék Isten akara-

köszönhetően. Mariupolból, Herszon, Harkiv, Donyeck és Luhánszk megyéből érkeztek.

Lucsok Péter Miklós OP megyéspüspök és Zsarkovszkij Péter általános helynök is jelen voltak a programon december 26-án. Osztottak a lakókkal a karácsony örömeiben, szavaikkal erősítették őket, beszélgettek velük, megáldották őket és átadták ajándékaikat.

Forrás és fotó: Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye

Eduard Profittlich érsek, német származású jezsuita 1942-ben halt mártírhálál a Szovjetunióban. A szovjet hatóságok egy évvel Észtország lerohanása után, 1941-ben tartóztatták le a német származású főpásztort, Szibériába deportálták, és halálra ítélték. A kirovi börtönben halt meg 1942-ben, 51 éves korában, még mielőtt az ítélet végrehajthatták volna.

Philippe Jourdan tallinni püspök örömmel üdvözölte Ferenc pápa jóváhagyását, megjegyezve, hogy az egybeesik az észt apostoli adminisztratúra 1924-es alapításának centenáriumaival. A francia származású püspök, aki 2005 márciusában lett Észtország apostoli adminisztrátora, a vatikáni médiának adott nyilatkozatában kiemelte: az észt egyház első boldogjának örvendhet Eduard Profittlich érsek személyében.

Eduard Gottlieb Profittlich, aki 1890-ben a Német Birodalom déli részén fekvő Birresdorfbán egy parasztcsaládban született, 23 évesen lépett be a Jézus Társasá-

Ferenc pápa 2018-ban látogatott el Észtországba